BONDIA® ARUBA

Diasabra 14 di December 2024 www.bondia.com Email: noticia@bondia.com Tel: 582-7800 Fax: 582-7044 1,75 Florin

E

No ta ministerio so...

Ta aumenta gasto...

Pagina 5

Recherche buscando persona pa duna informacion riba caso di drive-by shooting

Pagina 2

- **OM ta exigi prison incondicional den caso Quetzal** Pagina 2
- **Autoridadnan ta bisa cu malesa misterioso na Congo por ta malaria** Pagina 7
- **Partido Comunista na Cuba ta reconoce fracaso den produccion di cuminda** Pagina 11

Abogado prominente di derechonan humano ta retira di Corte Internacional pa faya den persigui Venezuela

Pagina 10

Proceso pa nombra un informador y kico su trabou ta encera

Pagina 3

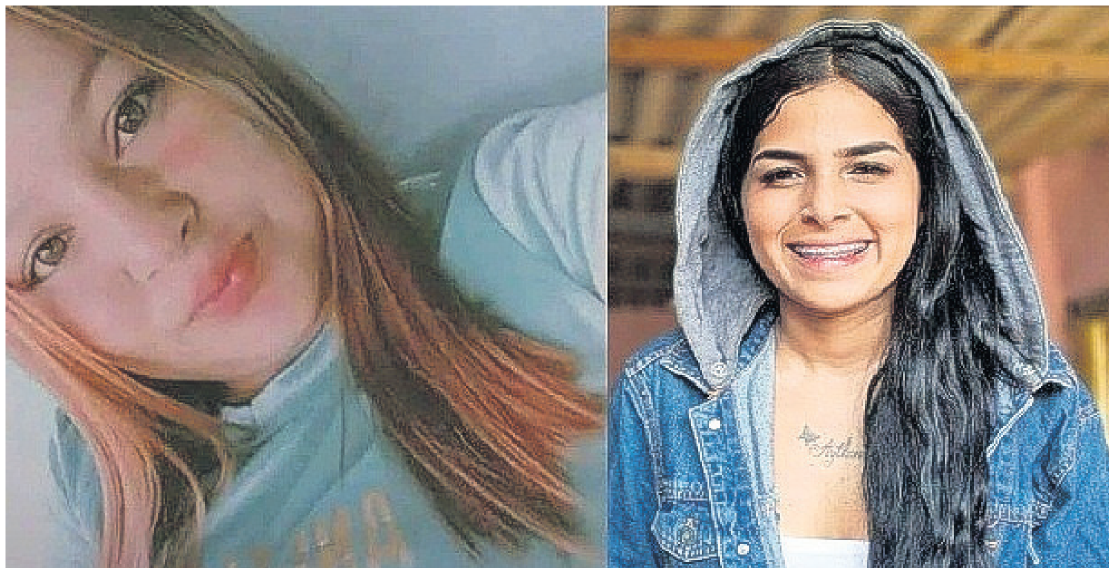
Francia: Presidente Macron ta nombra aliado centrista Bayrou como proximo prome minister

Pagina 23

OM ta exigi castigo di 7 aña di prison incondicional den caso Quetzal

Mediante un comunicado di prensa Ministerio Publico (OM) a informa cu durante e tratamento ayera den corte d e caso penal 'Quetzal', fiscal a pidi un castigo di prison incondicional di 7 aña contra e dos sospechoso Y.J.R. y E.J.D.S., cu ta sospecha di a haci nan mes culpable di trafico di persona of mensensmokkel den e periodo di 10 pa 11 di december 2023.

Como consecuencia di e mensensmokkel riba lama, cuatro persona a bin na fayece y nan curpa sin bida a yega costa na Vader Piet.

Segun OM ta informa e personanan aki tabata a bordo di un boto cu riba 10 di december 2023 a sali di Venezuela rumbo pa Aruba. Investigacion a mustra cu tabatin 13 persona abordo, entre nan un mucha muher menor di edad. Bao costa nort di Aruba un ola a lastra e boto, despues di cual esaki a bolter y e personanan a bay awa. E.J.D.S. ta ser acusa di tabata e capitan mientras Y.J.R. ta ser acusa di a organisa e mensensmokkel.

E caso
Tabata 11 di december 2024 ora cu Wardacosta a informa, mediante un comunicado di prensa, cu a haya un notificacion di Cuerpo Policial di Aruba indicando cu personanan indocumenta a logra subi tera den e area di Vader Piet.

Dos persona a duna un declaracion na un ciudadano local splicando cu nan a tabata bin direccion Aruba den un lancha pero cu esaki lo a bolter riba lama. Mesora Wardacosta a saca unidad di tera pa bay tira un bista den e area. Na yegada na e area panort di Aruba e agentenan di Wardacosta a detecta dos curpa sin bida den lama.
A entrega e dos curpanan di hende muher sin bida na Cuerpo Policial di Aruba.

Despues di esaki Cuerpo Policial di Aruba a dirigi nan helicopter y Wardacosta tambe a dirigi su patruyanan di tera pa sigui cu e buskeda pa mira si ta encontra mas persona. Durante e buskeda dialuna durante dia, a mira un curpa mas sin bida riba lama, pero no a logra saca e curpa aki for di lama. Den oranan di anochi, helicopter di Wardacosta a saca un curpa di hende homber sin bida for di lama na parti nort di Aruba relaciona cu e caso aki.

Siguiente dia, diamars 12 di december parti mainta a bolbe haya un curpa sin bida den lama. Autoridadnan a logra saca e curpa y a entrega e na Cuerpo Policial di Aruba pa por sigui cu e investigacion. Den total a haya 4 curpa sin bida riba lama relaciona cu e caso aki

Manera e caso aki tin varios mas caminda hendenan ta tuma un decision den momento di desesperacion pa subi un lancha den speransa cu nan por yega Aruba y purba nan suerte pa un miho calidad di bida. Sinembargo, e biahe ta expone nan na peligronan hopi extremo. E botonan no ta semper adecua pa crusa lama y sa sucede cu lama ta hopi bruto. Den e caso aki, e prijs cu e personanan a paga pa e biahe tabata nan bida.

Recherche buscando persona pa duna informacion riba caso di drive-by shooting

Recherche ta pidi pa informacion pa cu caso di drive-by shooting cu a cobra bida di Nayibe Isabel Herrera dia 18 juli 2023. Mediante un comunicado di prensa Departamento di recherche ta haci un apelacion na e persona cu a duna informacion poco tempo pasa relaciona cu e caso di drive-by shooting pa tuma contacto cu nan back.

Ta asina cu dia 18 juli 2023 pa 22:55 central di polis ta ser notifica di un drive-by shooting na altura di ex-United Dinner na Driemasterstraat. E informacion a indica cu persona femenino mester ta tira abao y no tabata reaccionando.

Na yegada di polis ta pidi ambulance cu urgencia mirando e situacion di e victima. Ambulance a yega na e sitio pero lamentablemente no por a haci nada mas pa e dama, y pa 11:55 Dr. Scholten a constata e morto di e victima Nayibe Isabel Herrera naci na Aruba dia 22 september 1991 cu 31 aña di edad.

Polis tabata atento buscando e sospechosonan di e asesinato aki, y relaciona cu esaki, na altura di Aruba Juniors tambe a topa cu un auto blanco Toyota Yaris para y cu lo ta involucra den e caso aki. A confisca e auto pa mas investigacion.

Recherche ta tras di un bon pista. Nan ta na altura cu ta trata di un grupo cu ta involucra den hortamento di auto como tambe den e tiramento y e motibo pa cu esaki, segun a informa den un comunicado di prensa.

Pa por continua cu e investigacion y duna un clausura na e caso tristo aki, Cuerpo Policial Aruba ta pidi e persona cu a duna e informacion poco tempo pasa, pa yama back y ta garantisa di keda anonimo.

Cuerpo Policial a haci un apelacion tambe na cualkier otro persona cu por a wak algo of sa algo di e caso en cuestion pa yama e tiplijn di polis: 11141. Bo ta keda anonimo.

Proceso pa nombra un informador y kico su trabou ta encera

Diaranson ultimo Gobernador di Aruba su Excelencia Alfonso Boekhoudt, a nombra Sra. Tisa LaSorte como informador pa e proceso inicial di formacion di un gabinete di gobierno nobo. Esaki ta bira e di dos biaha cu LaSorte ta asumi e rol aki.

Proceso pa nombra un informador ta uno bastante simpel, pero cu toch tin aspectonan cu ta hopi importante pa tene na cuenta na momento di tuma un decision.

E informador tin varios responsabilidad cu ta cay den su man, manera por ehempel investiga cual opcionnan tin pa forma un gabinete cu tin e confiansa di un mayoria den Parlamento, cu ta enfoca riba hiba un politica financiero-economico sano y cu ta pone atencion na e gastonan di costo di bida na Aruba. E informador tin e tarea tambe pa entrega un rapport por escrito na Gobernador tocante e resultado di e tarea no mas tarda cu dia 20 di december 2024.

Despues cu resultadonan preliminar di eleccion a bira conoci, e lidernan di e partidonan politico cu a logra haya asiento den Parlamento di Aruba, a ser yama pa sinta cu Gobernador di Aruba pa cuminsa cu e rondanan di consulta. E rondanan di consulta aki ta e inicio di un proceso, cu den mayoria caso, ta tuma su tempo, pa yega na formacion di un gabinete di gobierno nobo.

Informacion cu ser comparti y discuti durante e consultanan aki ta keda confidencial, pero ta conocemento general cu topiconan cu ta ser discuti ta entre otro e resultado di eleccion, programanan di partido, propuestanan di e partido, kico ta e vision di e partidonan, entre otro, y tambe por haci nominacion di personanan pa asumi rolnan importante, manera ta esun di informador.

Gobernador di Aruba ta tuma den consideracion e informacion, y nominacionnan, cu e lidernan di e partidonan politico cu a haya un of mas asiento den parlamento ta haci, y basa riba tur esaki ta nombra e informador y despues na su turno un formador di gobierno.

Ta importante cu e persona cu e partido nomina pa e rol aki ta un persona, cu aunke ta di confiansa di e partido, ta uno cu ta imparcial te na cierto grado y ta un persona independiente den relacion cu e partidonan cu a logra haya un asiento den e Parlamento nobo.

Den su declaracion na prensa despues di su consulta cu Gobernador di Aruba Wendrick Cicilia a menciona cu partido AVP a nomina Sr. Rene Herde pa bira informador. Manera ya ta conoci esaki no ta e caso, pero tin pregunta tocante pakico Cicilia a comparti e informacion aki.

Informacion cu ta ser comparti durante e consultanan cu Gobernador ta confidencial y aunke no por bisa cu seguridad cu esaki ta e caso, e pregunta cu ta keda si pa motibo cu Cicilia a comparti e nomber di e persona, Rene Herde, cu nan a nomina pa informador, Sr. Herde no a ser nombra pa asumi e rol aki.

Algun ciudadano tambe a cuestiona si e nombramento di LaSorte como informador pa un di dos biaha no ta un poco na fabor di cierto partido. Prome biaha cu LaSorte a ser nombra informador tabata na 2021, hunto cu Eddy Werleman, despues di eleccion cu partido MEP a gana y cu a cera coalicion di gobierno cu partido RAIZ.

Den un periodo di mas o menos un siman LaSorte mester reuni cu e partidonan politico cu tin representacion di e parlamento nobo cu a keda eligi pa mira den cual direccion mester bay pa loke ta e formacion di e gobierno nobo. Si acaso cu por forma un gabinete asina, e informador mester convence e partidonan politico envolvi pa firma un declaracion di boluntad. Den e documento aki, e partidonan ta declara cu nan ta dispuesto pa forma un gobierno di coalicion hunto.

Den un caso cu no por logra e boluntad of compromiso di e partidonan yama pa forma un gobierno nobo, e parlamento lo tin cu dicidi si e gobierno actual ta keda demisionario, te ora cu un gobierno ta wordo forma. Tambe nan mayoria por dicidi di apunta otro persona pa temporalmente goberna e pais, mientras cu nan ta sigui e proceso di formacion.

Despues cu e informador finalisa su tareanan y ta exitoso den e negociacionnan cu e partidonan, e informador por recomenda un formador di gobierno. E formador tin e encargo pa forma un gabinete stabiel cu tin confiansa di e fraccionnan di e partidonan cu firma e declaracion di boluntad y cu ta consisti di personanan cu ta dispuesto y capaz pa yega na un maneho conhuntamente, enfoca riba hiba un politica financiero-economico sano y cu ta pone atencion na e gastonan di costo di bida na Aruba.

Parti di e encargo di formacion ta e composicion di un acuerdo di gobernacion general y un reparticion di cartera dentro di e gabinete nobo. Finalmente mester controla adelanta e capacidad di e candidatonan pa e funcion di minister y di minister plenipotenciario a base di e proceduranan cu ta referi na dje den e decreto nacional di 9 di september 2013.

Ta casi custumber cu e formador di gobierno ta e persona cu lo asumi e rol di prome minister den gobernacion. Esaki tabata e caso despues di eleccion di 2017 y 2021 na unda Gobernador di Aruba a nombra Evelyn Wever-Croes como formador di gobierno.

Te ainda no tin claridad tocante con e coalicion di e gobierno nobo lo mustra, tin indicacion cu lo por mira un coalicion entre partido Futuro y AVP. Aunke lider di partido Futuro a subraya cu primeramente mester alinea e programanan di partido pa wak nan compatibilidad prome cu determina e siguiente paso den e proceso, pero a agrega cu e partidonan grandi ta cambiando di postura, locual el a señala ta haci'e dificil pa partido Futuro formula un pensamento fiho tocante e partidonan aki.

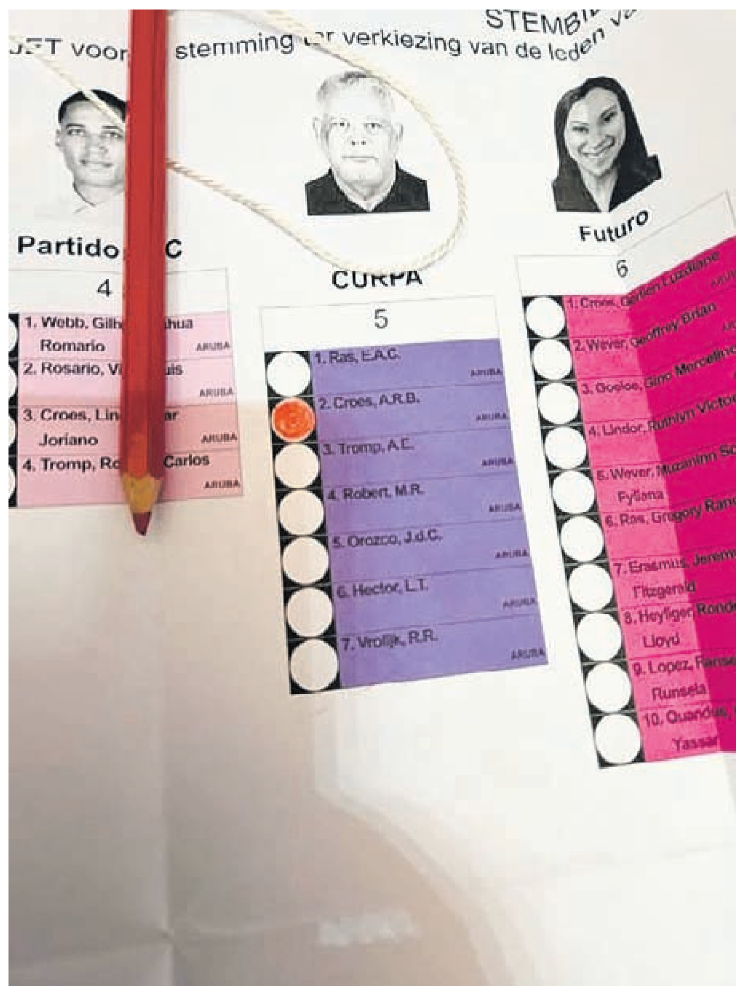
Eric Ras, ex-lider di partido Curpa ta denuncia "desigualdad" den stembiljet

Segun ley, un partido mes ta dicidi con nomber di su candidatonan ta aparece riba stembiljet

Recientemente, Eric Ras, ex-lider di partido Curpa, a haci un denuncia riba su rednan social tocante e manera con su partido a aparece riba stembiljet dia di eleccion. Sinembargo, segun ley, ta e partidonan mes ta indica con kier pa su candidatonan aparece riba stembiljet.

Riba un potret cu Ras a comparti cu su publicacion, por a mira cu tur partido su candidatonan ta aparece cu fam y nomber completo. Sinembargo, candidatonan di Curpa ta aparece cu fam y solamente inicial en bes di nomber completo. Esaki a hala atencion.

"Esaki nos ta yama desigualdad. Discriminacion. No tabatin uniformidad riba e stembiljet," Ras a skirbi. "Tur partido politico cu a participa na eleccion tur nan nomber completo y fam. Partido Curpa so a pone inicial y fam."

Bon Dia Aruba a tuma contacto cu Sharin Luydens, hefe di Censo, kende a indica cu no ta Censo ta dicidi con e nombernan ta aparece riba e lista, sino "ta e partido ta dicidi."

Luydens ta enfatisa cu e partido ta dicidi con ta skirbi nomber riba e lista, y manera cu nan ta entrega esaki, asina e ta aparece despues riba e stembiljet.

A mustra tambe cu riba e documento cu e partido mes a yena, tin e opcion pa pone sea "voorletters of voornamen," y aki e lider di partido mes a yena e inicialnan en bes di e nomber completo di cada candidato.

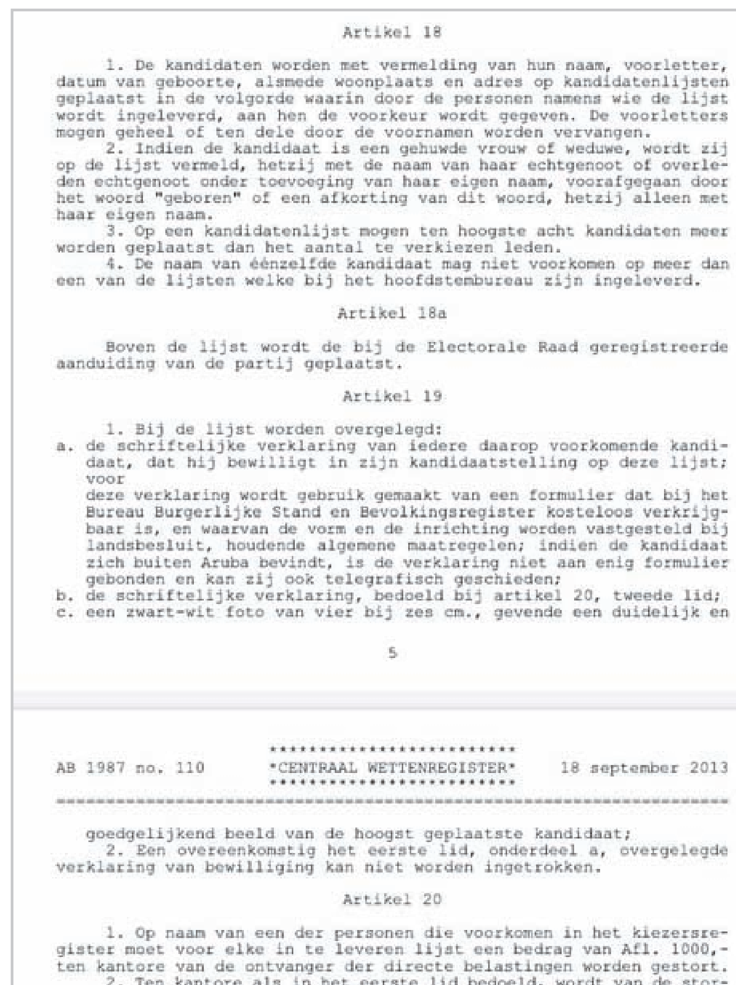
Tambe Sra. Luydens a indica cu Articulo 18 di kiesverordening ta cla riba e punto aki. "De kandidaten worden met vermelding van hun naam, voorletter, datum van geboorte, alsmede woonplaats, en adres op kandidatenlijsten geplaatst in de volgorde waarin door de personen namens wie de lijst wordt ingeleverd, aan hen de voorkeur wordt gegeven. De voorletters mogen geheel of ten dele door de voornamen worden vervangen."

Kiermen, inicial por reemplasa parcial- of completamente e nomber di e candidatonan.

Ras a splica na Bon Dia Aruba sinembargo cu e hoki unda por a yena e nombernan tabata chikito, y esey ta e motibo cu a pone inicial. Sinembargo, e punto ta keda cu Censo ta pone e nombernan riba stembiljet segun loke e partido mes a entrega – es decir, na final tabata djis un malentendido y no algo iregular cu a tuma lugar.

Na final, Lydens ta enfatisa cu Censo mester actua segun ley y esey ta e motibo na final cu lista di partido Curpa a mustra diferente. Y e hecho cu henter e proceso a cana segun ley ta stipula, ta algo di elogia. "No tin duda cu Aruba ta un pais bendiciona pa tin un proceso di eleccion transparente y cu control," Luydens a finalisa bisando.

Artikel 18

1. De kandidaten worden met vermelding van hun naam, voorletter, datum van geboorte, alsmede woonplaats en adres op kandidatenlijsten geplaatst in de volgorde waarin door de personen namens wie de lijst wordt ingeleverd, aan hen de voorkeur wordt gegeven. De voorletters mogen geheel of ten dele door de voornamen worden vervangen.

2. Indien de kandidaat is een gehuwde vrouw of weduwe, wordt zij op de lijst vermeld, hetzij met de naam van haar echtgenoot of overleden echtgenoot onder toevoeging van haar eigen naam, voorafgegaan door het woord "geboren" of een afkorting van dit woord, hetzij alleen met haar eigen naam.

3. Op een kandidatenlijst mogen ten hoogste acht kandidaten meer worden geplaatst dan het aantal te verkiezen leden.

4. De naam van éénzelfde kandidaat mag niet voorkomen op meer dan een van de lijsten welke bij het hoofdstembureau zijn ingeleverd.

Artikel 18a

Boven de lijst wordt de bij de Electorale Raad geregistreerde aanduiding van de partij geplaatst.

Artikel 19

1. Bij de lijst worden overgelegd:

a. de schriftelijke verklaring van iedere daarop voorkomende kandidaat, dat hij bewilligt in zijn kandidaatstelling op deze lijst; voor
deze verklaring wordt gebruik gemaakt van een formulier dat bij het Bureau Burgerlijke Stand en Bevolkingsregister kosteloos verkrijgbaar is, en waarvan de vorm en de inrichting worden vastgesteld bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen; indien de kandidaat zich buiten Aruba bevindt, is de verklaring niet aan enig formulier gebonden en kan zij ook telegrafisch geschieden;

b. de schriftelijke verklaring, bedoeld bij artikel 20, tweede lid;

c. een zwart-wit foto van vier bij zes cm., gevende een duidelijk en

5

AB 1987 no. 110 *CENTRAAL WETTENREGISTER* 18 september 2013

goedgelijkend beeld van de hoogst geplaatste kandidaat;

2. Een overeenkomstig het eerste lid, onderdeel a, overgelegde verklaring van bewilliging kan niet worden ingetrokken.

Artikel 20

1. Op naam van een der personen die voorkomen in het kiezersregister moet voor elke in te leveren lijst een bedrag van Afl. 1000,- ten kantore van de ontvanger der directe belastingen worden gestort.

2. Ten kantore als in het eerste lid bedoeld, wordt van de stor-

Banco Central di Aruba a baha e tasa di reserva obligatorio na 17,5 porciento

Entrante 1 di october 2024, Banco Central di Aruba (BCA) a baha e tasa di reserva obligatorio di 18,5 porciento na 17,5 porciento. E decision monetario aki ta reduci e balansa minimo cu banconan comercial Arubano mester tene na BCA.

1. Subida den crecemento di credito y reservanan cu ta adecua

E crecemento di credito den lunanan recien a subi compara cu e cuminsamento di 2024. Specificamente, e crecemento mensual promedio tawata Afl. 40,6 miyon den e ultimo tres lunanan (mei, juni, y juli) compara cu un promedio di Afl 25,3 miyon den e prome cuater lunanan di 2024.

Ademas, ora exclui credito grandi y incidental, e expansion den credito ta mas modera, cu un crecemento mensual promedio di Afl. 5,2 miyon den e ultimo tres lunanan compara cu un promedio di Afl. 18,3 miyon den e prome cuater lunanan di 2024.

Data di 23 di augustus 2024, ta mustra cu reservanan a surpasa e metriconan

cu BCA ta monitor ampliamente, cu ta e pagonan riba cuenta coriente (7,0 luna compara cu e norma di 3,0 luna), y e metrico di reserva adecua di Fondo Monetario Internacional (IMF) (126,4 porciento compara cu e norma minimo di 100.0 porciento).

BCA ta anticipa cu reservanan oficial y internacional lo permanece adecua durante 2024.

2. Ta proyecta cu e inflacion, midi na final di luna contra e mesun luna di e aña anterior, lo frena

Na juli 2024, e tasa di inflacion, midi na final di luna contra e mesun luna di e aña anterior, a sigui subi. E tasa di inflacion a subi te na 2,8 porciento, compara cu 2,4 porciento den e luna anterior.

E contribucion principal na e inflacion aki den e lunanan recien ta e ausencia di e impacto di e reduccion di tarifanan di coriente na mei 2023 y e efecto disminui di e prijsnan di auto mas abao den 2023.

Sinembargo, inflacion, midi na final di luna contra e mesun luna di e aña anterior, ta proyecta di mengua pa fin di december 2024. BCA lo sigui monitor e indicadornan monetario y economico y si ta necesario lo ahusta su posicion di maneho monetario pa mantene e balor di e florin.

Pa mas informacion, por manda un email na: communications@cbaruba.org

BONDIA ARUBA

Editor
Caribbean Speed Printers N.V.
Aruba Bank N.V. Acc. #332668
Caribbean Mercantile Bank N.V. Acc. #23951903
RBC Royal Bank Acc. #13307728

Operations Manager
Mariette Engelhart

Redaccion
noticia@bondia.com
Pilar Flores (hefe di redaccion)
Angenette Figuereo (closer editor)
Leo Maduro
Raisa Montilla
Oriana Geerman

Ehecutivo di Benta
Sulaika Croes
sulaika.croes@cspnv.com
Mark Gomes
mark.gomes@cspnv.com

Aviso y Arte
Sandra Loefstop
Lisa Tromp

Departamento Digital
Juan Luis Pinto

Administracion
accounting@bondia.com
Martha Arteta de Ariza

Distribucion
Jenny Kelly

Coleccion
Evelinda de Cuba - Tromp

Pre Press
Luis Fernando Arenas (Hefe)
Pablo Libre

Press
Roland Schenker (Hefe)
Omar Ramirez
Martin Boekhoudt
Francis Dirksz

Colaboracion
Assiociated Press
Ret Karibense
Data Key

Afiliacion
Sociedad Interamerica di Prensa (SIP)

DIRECCION
Adres: Weststraat #22
Tel: 582-7800
Email: noticia@bondia.com
aviso@bondia.com
info@bondia.com
Website: www.bondia.com
Facebook: @bondianoticia
Instagram:bondiaaruba

Editorial

No ta ministerio so...

Ta aumenta gasto...

Cuanto ministerio mester tin, den casi tur formacion di gobierno ta bira tema cayente. Nos tur conoce e posicionnan contrario; un ta bisa cu e trabao y responsabilidad di un ministro ta demasiado pa por comprimi esaki den por ehemplo solamente cinco te siete ministerio, loke ta e proposicion di e otro banda, cu ta desea di limita gasto di operacion di gobernacion en general. Pa esnan cu ta haya cu un ministro no por handle demasiado asunto pareu, nos kier mustra riba e realidad di e actual promer ministro ainda, cu tin un lista impresionante di tarea y departamento na su encargo, cu hunto ta abarca un bon parti di e totalidad di gobernacion. E pregunta ta anto: ta e promer ministro actual ta un tipo di 'super-woman' di nivel excepcional, o ta e otronan ta inepto pa cu nan trabao? Nos sa cu e contesta den practica ta mas simple cu esey; conveniencia politico na momento di negocia semper ta pusha e partidonan den direccion di e cantidad maximo di ministro; nos por keha pero nan no ta scucha toch.

Den e comentarionan tocante e cantidad di ministerio ta menciona semper e aspecto di extra gasto cu mas ministro ta trece cu nan. Esey por ta un factor, sigur si cada ministro mester tin un vehiculo di mas di 150.000 florin na nan disposicion, ademas di e otro vehiculonan pa nan corte personal, ademas di e salarionan aumenta cu e famoso 25% a base di articulo 25 di LMA. Pero e gastonan extra di e par di ministerio extra, aunke recomendable evita nan, no ta asina halto compara cu e gastonan halto crea pa e crecemento excesivo di departamento nobo cu nos a presencia durante e ultimo añanan. Den mayoria di caso e departamento nobo ta un tarea cu tabata cay bao di otro departamento pero hopi biaha pa motibo no bon splica ta ser poni bao di nan propio dirigencia, argumentando cu nan operacion separa ta necesario pa nan por funciona debidamente. Poniendo un banda si esey ta berdad den tur caso, e cantidad grandi ta haci cu e infrastructura extra crea ta surpasa facilmente loke e ministerionan extra ta costa. Claro cu parti di e recursonan, humano y di otro indole, ta sali di e departamento na cual nan no ta pertenece mas. Pero tin mas gasto di huur di edificio separa, vehiculo propio pa e personal cu no ta comparti esakinan mas cu e departamento, sistema digital separa y mas cu tur cos: gasto extra di personal. Pero, nos no a caba di constata cu e recursonan humano lo ta bin di e departamento di cual nan ta sali? Si, esey ta berdad pero nos no mester lubida cu e structura separa ta crea hopi mas cupo di trabao di mayor calificacion, loke ta brinda mas posibilidad pa carera individual pero ta causa tambe un payroll mas caro. No mester lubida cu den varios caso e presion pa bay apart ta bin di paden, di e ambtenaarnan cu ta mira mas perspectiva pa nan carera si e tarea specifico ey bay riba su mes. Innecesario añadi cu esun cu ta busca promocion asina lo tin exito si e ta conecta politicamente bon, na e momento adecua. E bentahanan no ta bon pa e hefe nobo so, varios otro persona cu a muda cu e departamento nobo o a drenta nobo den e departamento, ta haya funcion na un nivel mas halto, por lo tanto creando gasto mas halto pa gobierno. Aruba a conoce e creacion di decenas di departamento nobo, di cual varios no ta mustra ningun necesidad pa separa nan. E crecemento excesivo aki a conta na varios ocasion cu critica fuerte di Conseho Consultivo (Raad van Advies) cu den hopi caso no tabata mira un necesidad pa separa e servicionan specifico aki for di e departamento na cual nan tabata pertenece. Un ehemplo clasico di esaki ta e Departamento di Progreso Laboral, cu den pasado tabata parti di Departamento di Labor, un tempo tabata opera separadamente bao di e nomber Job Center, pa despues bay back den e departamento, pa despues bay riba nan mes atrobe como DPL. Loke den tur esey no a ser haci ta un debido analisis kico e separacion a entrega na trabao mehora y mihor servicio na comunidad. No cu nos ta bisa cu re-integracion den e departamento mes sin mas lo beneficiasea cliente o gobernacion mes, pasobra esey ta exigi un acercamento basa riba planificacion di mehoracion cu nos no a logra di mira ainda den gobernacion di Aruba. Tin demasiado ehemplo di departamento cu ta pasa den asina yama ehercicio di mehoracion, unda finalmente no ta mira mehoracion, o hasta caso unda mal custumber bieu ta haci nan comeback na e departamento. Y mientras nos no por habri corant o scucha radio sin lesa o tende di mensahe gubernamental encuanto 'desaroyo sostenible' o 'desaroyo duradero', ni e cambionan chikito cu por facilita e ciudadano den su comunicacion cu gobernacion no ta bira realidad, mucho menos un vision coherente kico ta anhela pa logra, pa ki tempo den futuro. Si no tabata pa insistencia di e supervisornan 'fastioso' Hulandes, ni siquiera nos lo tabatin e proyeccionnan pa varios aña di presupuesto gubernamental, pero lo nos ta limita ainda na un presupuesto pa un solo aña, ademas entrega cu gran atraso.

Pa bolbe na e tema inicial, nos ta sigur cu nos ta bay tin tanto ministro cu e dos partidonan ta considera politicamente conveniente. Conseho manera di Conseho Consultivo pa limita ministerio ta parce palabra tira den biento.

DIMP: Ta parti plach'i number nobo unicamente via cita

Pa aña 2025 tur automobilista y motociclista lo ricibi e plachinan di number nobo pa nan vehiculo di motor. E plachinan ta valido pa un periodo di 5 aña, pues te cu aña 2029. Pa por ricibi e plachinan nobo, mester paga e impuesto di vehiculo di motor di aña 2025 y e seguro mester ta valido.

Mester haci un cita
Debi cu e cantidad di clientenan ta grandi, lo parti e plachinan di number unicamente via un cita. Si un persona acudi na Departamento di Impuesto sin su cita, no por brind'e servicio y e lo no por ricibi su plachinan di number e momento ey. E personal di Departamento di Impuesto por duna guia y ayudo pa haci e cita.

Sistema automatisa
E sistema di cita ta online y automatisa y pa e motibo aki ta necesario pa tur persona cu ta haci un cita, tin un e-mailadres. E sistema ta genera un mail di confirmacion y e recordatorionan. Pa e motibo aki ta importante pa yena e e-mailadres corectamente. Si no tin un e-mailadres, por check cu un persona di confiansa si por uza su e-mail.

Prome cu haci un cita
Prome cu haci un cita mester haci un scan of saca un potret cla di e siguiente documentonan:
E polisa di seguro.
E comprobante di pago (recibo) cu a ricibi di Departamento di Impuesto.
E comprobante di pago di banco, solamente si no a ricibi e recibo di Departamento di Impuesto.

Atencion
Ora di saca un potret di un documento, please no saca e potret di banda. E camera mester ta posiciona di tal forma pa haya un potret di un angulo straight.
No tin mester di upload e recibo di banco si ya a ricibi e recibo di Departamento di Impuesto via e-mail. Den e caso aki mester uza e recibo di Departamento di Impuesto.
E filenan digital ta importante pasobra mester upload nan ora di haci e cita.

Con pa haci un cita?
Bay riba website di impuesto.aw y selecciona "haci un cita."
Bay na Private of Business
Click Book y scoge e orario desea.
Yena tur e datonan y pa cada plachi di number, upload e documentonan rekeri (seguro di auto, e comprobante di pago cu a ricibi di Departamento di Impuesto of e comprobante di pago di banco) .
Please controla e datonan prome cu click Submit.
Ta sumamente importante pa controla e datonan cu bo a yena. Controla tambe si bo a upload tur comprobante di pago y seguro pa cada plachi di number. Despues di controla tur cos, por click Submit. Si a yena nomber of e-mailadres robes, lo mester cancela e cita y boek un cita nobo.

Riba dia di e cita, mester:
Acudi na e personal di seguridad.
Mustra bo confirmacion di cita den bo telefon.
Mustra bo identificacion (rijbewijs, cedula of paspoort). Bo ID mester ta valido.
Bo lo ricibi bo number.
Sigui instruccion di e personal di seguridad.

Atencion
E personal di seguridad lo controla si bo ta autorisa pa busca e plachinan. Sin un identificacion valido, bo no por ricibi bo plachinan di number.

No tin mester di trece papel di seguro, comprobante di pago of comprobante di registracion di vehiculo. Esaki no ta conta pa e pensionadonan cu tin cita mainta entre 8 or y 9 or. E pensionadonan aki si mester trece e papelnan di seguro y comprobante di pago.

Mester trece e vergunning di gobierno (carchi licht geel) original pa plachinan di number di categoria TX, B, V, T, O, MFV of V.

Asina bon
Nos Papiamento ta...?

Loke eleccion a duna nos na vocabulario...

Siman pasa nos a 'skip' nos edicion di e column semanal aki, na fabor di noticia electoral cu tabata mantene tur medio di comunicacion activo, cu tur loke nan tin na recurso humano. Awor cu nos ta back na nos operacion normal, ban cuminza cu algo di e terminologia di eleccion cu nos tin den nos Papiamento. Por ehemplo, nos ta usa e palabra 'urna' pa indica e local unda e votacion ta tuma lugar. Originalmente e palabra urna tabata indica e obheto den cual ta deposita e biyetenan di voto di otro cos. Nos conoce ainda e 'urna' tambe como e nomber di e urna di klei o ceramica cu nos antepasadonan tabata usa pa entiero di nan sernan keri. Hasta lo no ta straño pa aplica esaki na e obheto cu ta contene shinishi cu nos ta ricibi despues di cremacion di un familiar fayeci. Den caso di e urna electoral, na un cierto momento esey a cambia y a bira e nomber pa loke na Hulandes yama 'stembureau' o 'stemlokaal'. E cambio aki no a sucede cerca nos na promer lugar pasobra idioma Spaño tambe conoce e termino aki, aunke no na tur pais ta usa esaki, o cu mesun frecuencia. E urna mes awendia a bira un 'buzón', o 'stembus' unda ta deposita bo voto. E 'buzon' aki tambe nos a adopta di Spaño mas recientemente, aunke lo tin persona entre nos cu ta bisa cu e no ta Papiamento propio. Nos lo bisa, anto e no ta Papiamento, ainda. Manera semper nos por observa aki tambe cu no ta tarda pa palabra unavez scucha, rapidamente ta 'plama' y ta bira parti di nos vocabulario acepta. Den nos lista oficial di palabra e no ta aparece ainda, pero esey ta cuestion di tempo, dia yega na revision di e vocabulario oficial aki.

Di otro banda nos ta mira cu nos tin un cantidad grandi di palabra Hulandes relaciona cu eleccion, loke ta logico cu legislacion electoral na e idioma aki. Tin palabra cu nos no a preocupa mes pa busca alternativa den otro idioma, manera Spaño, pero a mantene nan manera nan ta. Por ehemplo: 'kiesdeler', cu facilmente por ser yama un 'cuota electoral' pero nos a dicidi cu e ta keda 'kiesdeler'. Otro termino si a mira cambio pa Spaño, cu ta resulta mas comodo pa nos ya cu Papiamento no pornada ta consisti di un cantidad asina grandi di palabra di origen Portugues y Spaño. Por ehemplo, e termino Hulandes ta 'voorkeurstemmen' cu a bira 'voto preferencial' unda por bisa cu ambos ta keda den uso banda di otro. Otro manera 'kieslijst' tambe ta keda den uso como tal.

Cambiando e tema, nos ta dedica algun atencion na e palabranan nobo cu nos por a detecta den nos comunicacion oral y por escrito den ultimo tempo. Esey ta por ehemplo 'polusion' o 'polucion', di Ingles 'pollution'. E termino existente ta 'contaminacion', cu palabra relaciona 'contamina' (verbo) y 'contaminante' (sustantivo). Aki nos tin un situacion unda ta adopta un palabra si cu tin un verbo corespondiente. Kico haci anto? Introduci algo manera 'polusiona' o bolbe na e original existente 'contamina'? Tempo lo dicidi. Tin palabra tambe cu nos no ta logra capta asina facil pasobra nan ta den uso mas tanto entre hoben cu a desaroya, segun cierto comentario, un tipo di 'slang' entre nan. Esey contrario na loke hende por kere no ta un fenomeno actual so; e ta parti di e encuentro entre idioma cu dado momento por pasa di e grupo exclusivo inicial pa uso mas general den comunidad y no mester topa cu preocupacion cu esaki por menaza nos Papiamento; dado momento ta acepta nan y nos no lo sa mihor cu nan ta pertenece na nos idioma. E ehemplo clasico ta e conocido 'legumay' cu originalmente a cuminza como e 'never mind' na Ingles, pa pasa pa algun variante manera 'nevromaind' y 'levromay' te na e 'legumay' o 'leumay' cu ta aparece awendia den nos vocabulario oficial. Lamentablemente ainda no ta existi un diccionario explicativo cu den e caso aki lo a duna e siguiente clarificacion: "Laga para numa", "no preocupa mas pesey".

Autoridadnan ta bisa cu malesa misterioso na Congo por ta malaria pero mester haci mas test

(AP)—E malesa parecido keintura cu a resulta den e morto di decenas hende na Congo durante e ultimo simannan por ta malaria, segun e resultadonan di muestranan laboratorio di hende infecta, autoridadnan a bisa diaranson.

"Di e 12 muestanan tuma, nuebe di nan tabata malaria pero e muestranan aki no tabata di con calidad, pues no ta sigui investiga pa mira esaki ta un epidemia," segun Dr. Jean-Jacques Muyembe, director-general di e National Institute for Biomedical Research na Kinshasa.

"Pero ta probable cu e ta malaria pasobra mayoria victima ta mucha," el a agrega.

Diamars, e hefe di e Organisacion Mundial di Salud (OMS), Tedros Adhanom Ghebreyesus, tambe a bisa cu mayoria muestra a test positivo pa malaria, pero a nota cu ta posible cu esaki ta envolvi mas cu un malesa. El a bisa cu lo colecta y test mas muestra.

Durante e ultimo simannan, tabatin 416 caso reporta di e malesa misterioso y 31 morto den hospitalnan, e director-general a confirma. Tabatin 44 otro morto den comunidad, e minister di Salud Congoles, Roger Kamba, a bisa siman pasa.

Mayoria caso y morto a sucede entre muchanan bao di 14 aña den e zona di salud Panzi den e provincia Kwango, segun OMS. Residente di Panzi Ezekiel Kasongo a bisa cu su yiu homber di nuebe aña a sali for di hospital despues cu el a bira malo dos siman pasa.

"E tabatin keintura halto, dolor di cabes y tabata hopi zwak," Kasongo a conta AP. "Nos ta hopi preocupa pa via di e cantidad di morto, specialmente entre muchanan, pero Dios gracia el a sali."

E sintomanan di e malesa aki ta inclui keintura, tosmento y anemia.

Expertonan for di e National Rapid Response Team y OMS tabata na Panzi siman pasa pa tuma muestra y investiga. E zona di Panzi, aproximadamente 700 kilometer for di e capital, Kinshasa, ta dificil pa accesa.

E expertonan a tuma dos dia pa yega, segun e minister di Salud.

Pa via di e falta den capacidad pa haci test local, mester a hiba e muestranan na Kikwit, mas cu 500 kilometer leu, manera e hefe di e Insituto Nacional pa Salud Publico, Dieudonne Mwamba, a bisa siman pasa.

Panzi a ser afecta fuertemente pa tyfus dos aña pasa, y actualmente tin un aumento den keintura temporal den e pais, Mwamba a agrega. E area tambe tin nivelnan halto di desnutricion y cobertura abao di vacuna, lagando muchanan vulnerable na un variedad di malesa incluyendo malaria, e hefe di OMS a bisa diamars.

Hulanda: Minister di Salud ta hopi preocupa tocante e recortenan extra den presupuesto di salud

(NLTimes)—E minister Hulandes di Salud Publico, Fleur Agema, ta hopi preocupa tocante e recortenan den e presupuesto di salud. El a nota cu e sector di cuido medico ya caba ta enfrentando un deficit den empleado y a bisa cu mas recorte lo empeora e situacion, NOS ta reporta.

E siman aki, e partidonan den coalicion a acorda cu algun partido den oposicion pa paga pa cancela algun recorte den educacion pa, entre otro, recorta riba training di specialistanan medico y nan salario. Tweede Kamer a aproba e ahuste aki diahuebs.

Agema a bisa cu e ta planeando pa aborda e salarionan excesivo di algun specialista, pero awor e tambe mester recorta cursonan di training. Segun e minister di PVV, esey no ta solamente specialistanan pero tambe nursenan. "Mi ta hopi preocupa tocante esey. Esaki a sorprende mi," el a bisa.

"E mercado laboral den cuido medico ta na punto di cay. Si haci mas recorte awor, con nos por tin hende yuda nos mas despues?" Agema a bisa. El a bisa cu e lo mapa e consecuencianan exacto di e ahustenan di e presupuesto y discuti nan cu e sector di cuido.

V&VN, e asociacion profesional di nurse, tambe ta hopi preocupa. "Nos ta pensa cu e coalicion ta haciendo un eror grandi," director Bianca Buurman a conta RTL Nieuws. E ta preocupa cu e recortenan lo afecta e subsidio cu nursenan ta usa pa keda actualisa riba nan conocemento medico. "Nos ta us'e pa tur tipo di training adicional of recordatorio pa nursenan den hospital."

Minister di Finanzas Eelco Heinen ta parce menos alarma. E tabata indirectamente envolvi den e negociacion entre e coalicion y e partidonan den oposicion. "Mi a check si e sumanan tabata corecto. "Mi ta mira esaki como cubrimento adecua. Ayera a adopta tur ahuste na e presupuestonan. Esey ta nifica cu e recortenan ta planea caba."

Heinen a bisa cu e ta consciente di Agema su preocupacionnan. "Nos ta pensa e ta posible. Mi ta asumi cu el a ser informa pa Sr. Wilders."

Hulanda:

5 hende homber y hende muhe deteni den caso di trafico sexual involucrando victimanan Sur Americano

(NLTimes) - Polis na Hulanda a detene 7 sospechoso den investigacion di escala grandi tocante trafico humano y explotacion sexual, cu hende muhe Sur Americano como e victima. 5 hende homber y 2 hende muhe a keda deteni. E sospechosonan su edad ta varia entre 26 y 45 aña. Nan ta di Den Haag, Harderwijk, Wassenaar y Putten segun Ministerio Publico (OM).

Segun Ministerio Publico, esaki ta un asina yama carrousel di prostitucion den cual hende muhe ta den movecion constante y mester traha un caminda diferente cada biaha. E crimennan aki a tuma luga den e periodo di maart 1 te cu november 26 2024.

Polis a keda alerta di e sospechosonan despues cu 2 empleado a reporta nan. Nan a bisa e ekipo di prostitucion municipal na Wormer, Noord Holland, cu nan ta ricibiendo maltrato di nan hefe, OM a bisa.

E investigacion a gara mas velocidad den mei despues cu rapport a drenta di un robo na Gelderland. Aki polis a haya 3 hende muhe indocumenta, dos cu tabata trahando den prostitucion. Oficialnan a haya identificacion cu ta pertenece na e hefe na e cas conhuntamente cu articulonan cu ta señala trabao sexual.

E sospechosonan a keda deteni na fin di november den casnan di vakantie na Noordwijk y Biddinhuizen. Polis tambe a haya 6 muhe Mericano na e cas. Varios di e muhenan aki a admiti di a traha como prostituta.

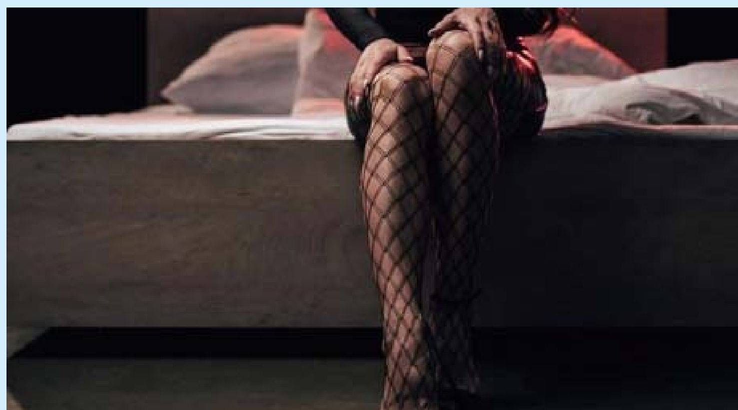
E fiscalnan ta mira un homber di 31 aña di Den Haag como e sospechoso principal. Segun autoridadnan, e ta recluta hende muhe for di Sur America pa bini y traha p'e y ta haci acuerdonan tocante distribucion di ganashi. Dos otro sospechoso, un homber di 30 aña di Colombia y un homber di 26 aña di Harderwijk, ta considera complice, acusa di aregla e transport y vivienda pa e muhenan aki y e maneho di e pago y clientela.

Otro 4 sospechoso, un muhe di 45 for di Wassenaar, un muhe di 31 ana sin residencia fijo, un homber di 32 di Den Haag y un homber di 33 aña di Putten, tambe a hunga un rol den facilita e contrabanda humano di e muhenan aki, segun OM.

Segun Ministerio Publico, e muhenan aki a ser obliga traha oranan largo tur dia di e siman, den cual actonan sexual mester a keda haci na e clientenan. Nan tabata ser hiba un ciudad diferente tur siman.

E muhenan tambe a ser obliga entrega cualkier placa adicional cu nan gana,. Esaki ta haci via menasa na nan of nan famia. E dignidad humano y integridad fisico di e muhenan aki a ser viola di manera sistematico, segun e fiscalnan ta acusa.

E investigacion di e caso aki te ainda ta andando segun OM y no a descarta detencionnan adicional a lo largo di esaki.

McWilliam ta pidi claridad tocante rapportnan negativo tocante sector di wega online

(CuraçaoChronicle) - Mientras Parlamento ta prepara pa trata e legislacion tocante wega online den e sesion publico dialuna, December 16, Corsou ta enfrentando scrutinio internacional, pinta como un pais cu ta facilita practica criminal den e sector aki.

Partido MAN su lider Giselle McWilliam a haci un yamado pa Minister di Finanzas Javier Silvania atende e acusacionnan aki y duna contesta.

McWilliam a enfatisa e articulo publica den Times of Malta, unda a acusa e posibel mal conducta involucrando licencianan provisional cu Gaming Conrol Board (GCB) a provee na companianan di wega di placa online pa opera na Corsou. "E situacion desafortuna aki lo empata di manera negativo un sector cu mester ta impulsando nos economia, generando ganashi adicional pe estado y creando trabao pa e hendenan di Corsou," el a declara.

E lider di MAN a enfatisa cu e meta original di e legislacion introduci pa ex Minister Kenneth Gijsbertha ta pa trece por lo menos 200 miyon florin directamente den tesoreria di estado y e curpa regulatorio monitoriando e sector. "Esaki ta den contraste di e legislacion actual di Minister Silvania, cual lo genera 40 miyon florin, no pa e tesoreria di estado, sino pa GCB, un plataforma maneha pa un entidad den exterior," el a agrega.

E plataforma investigativo FinTelegram a reporta dia 2 di september e aña aki cu Rabidi, un compania di wega di placa cu recientemente a ricibi un licencia provisional di GCB, a declara su mes bancarota. E bancarotanan u varios compania a declara aparentemente ta bin for di inhabilidad di por cumpli cu e obligacionnan financiero na e clientenan. McWilliam a adverti cu esaki por expone GCB na demandanan di multi miyon dollar, mirando cu aparentemente e directiva no a haci su trabao prome cu otorga e licencianan na e companianan aki.

Tambe e lider a cuestiona si Silvania ta altanto cu e companianan aki ta maneha pa IGA Trust, anteriormente conoci como Wyze Trust, cual tabata lidera pa personanan afilia cu su ministerio. Tambe el a puntra si e mesun plan ta usa den e caso di BC.Game, unda e bienes a keda transferi na Blockdance y despues na Small House, otro compania cu licencia di GCB.

Finalmente, McWilliam a exigi garantia di Silvania cu Corsou no lo enfrenta posibel demandanan di e hungadonan di wega di placa afecta pa Rabidi y BC.Game. Tambe el a pidi e minister pa clarifica ken ta carga e responsabilidad pa e accionnan cu ta causa daño na e clientenan: Mario Galea (responsabel pa e plataforma GCB), IGA Trust of GCB mes.

Crimen relaciona cu arma di candela y contrabanda di hende ta e problemanan di crimen mas grandi den region Caribense

(CuraçaoChronicle) - Crimen relaciona cu arma di candela y contrabanda di hende ta e probleman-an di crimen mas grandi den e region Caribense. Esaki ta algo cu a keda cla durante e di dos reunion regional pa analistanan di crimen, organisa na Curacao.

Ministerio Publico (OM) a anuncia ayera cu mas di 40 analista for di e region a reuni pa 3 dia pa fortalece e cooperacion entre forsanan policial. Dialogo tambe a enfoca riba e futuro. Segun e expertonan, e menasanan criminal for di Venezuela ta anticipa di keda aumenta den añanan binidero. Adicionalmente, e pais cada biaha mas ta depende riba actividadnan ilegal manera trafico di droga y contrabanda di hende como fuente di ingreso. Ademas, e aumento den e rol di Europa den e mercado di cocaina global ta anticipa.

Danki na e exito di e prome reunion, cual a tuma luga aña pasa na Sint Maarten, College of Police Chiefs den e 4 forsanan di polis den e parti Caribense di Reino di Hulanda a dicidi di ripiti e evento aki, pa motibo cu e tin gran importancia pa cooperacion regional. "E desafionan cu nos ta enfrenta ta compleho y interconecta. Nan ta rekeri un strategia coordina y hunto," Raymond Ellis, hefe di departamento di polis na Corsou, a bisa durante su speech di apertura.

Paisnan participando tabata Anguilla, Antigua y Barbuda, Aruba, British Virgin Islands, Hulanda Caribense, Islanan Cayman, Curacao, Republica Dominicana, Guyana, Saint Martin, Sint Maarten Suriname y Hulanda.

Mas Hulandes ta preparando paketenan di emergencia mientras hefe di NATO Rutte ta adverti di preparacion pa guera

(NLTimes) – "Nos no ta cla pa loke ta biniendo nos caminda den cuater pa cinco aña," hefe di NATO Mark Rutte a bisa tocante un guera venidero den su prome discurso grandi desde cu el a tuma e trabou. E aliansa mester "cambia pa un mentalidad di tempo di guera," el a adverti. Y mas residente di Hulanda ta parce di ta dunando atencion y preparando paketenan di emergencia.

"Mi ta honesto: e situacion di seguridad no ta mustra bon. Sin duda e ta e pio den mi bida," Rutte a bisa, papiando na un evento na Bruselas diahuebs. "For di Bruselas, ta tuma un dia pa core bay Ucrania. Un dia. Ta asina cerca e bomnan uso ta cay. Ta con cerca e dronenan Irani ta bula. Y no mucho mas leu, e soldaat Nort Koreano ta bringando."

Miembronan di NATO, Canada y paisnan di Union Europeo en particular mester "cambia pa un mentalidad di tempo di guera y turbocarga nos produccion di defensa y gastonan di defensa," Rutte a bisa. E economia di Rusia ya ta "riba un pia di guera," cu e pais cla pa gasta 7 pa 8 porciento di su GDP na su cuerpo militar otro aña, un tercera parti di e presupuesto estatal di Rusia.

"Tur esaki ta mustra den un direccion cla: Rusia ta preparando pa un confrontacion a largo plaso. Cu Ucrania. Y cu nos," Rutte a bisa. El a subraya cu no tin menasa militar inminente pa e 32 aliadonan di NATO. "Pero ta mañan mi ta preocupa cune."

E norma actual pa NATO ta cu nacionnan alia ta gasta 2% di nan GDP na defensa, aunke nan tur no ta cumpli cu e meta. Durante e Guera Friu, miembronan a gasta mas cu 3% di nan GDP na defensa, Rutte a bisa. "Si nos no gasta mas hunto awor pa preveni guera, nos lo paga un prijs hopi, hopi, hopi mas halto despues pa bring'e."

"Rusia, China, pero tambe Nort Korea y Iran, ta trahando duro pa purba debilita Nort America y Europa. Pa kibra nos libertad," Rutte a bisa. "No, nos no ta den guera. Pero nos sigur no ta na paz tampoco."

Mas Hulandes preparando kit di emergencia

Cu e advertencia menasante ey ta zona den nan horea, mas Hulandes ta tumando pasonan pa ta prepara pa un emergencia, manera garantisa cu nan tin e necesidadnan basico disponibel na cas, NOS a informa.

"Awor nos tin dies biaha mas pedido riba internet cu normal," Luuk van der Ruit, e doño di un tienda di preparacion caminda bo por cumpra kitnan di emergencia y otro articulonan cu bo por tin mester, a bisa e medio.

E demanda pa su productonan a aumenta den añanan recien y e ta luchando pa sigui cu e maximo actual di pedidonan. "Na final di cada dia, mi tin mas pedido cu na comienso di dia. Tur cos algo grandi ta den noticia, bo ta mira un subida."

Cruz Cora tambe ta ricibi yamadanan di telefon tur dia tocante preparacion pa emergencia y ta reconoce e momentonan di subida rapido. "Specialmente ora algo pasa den cercania, manera e inundacion na Spaña. Nos a wordo yama e ora ey tambe. Of zomer ultimo cu e interupcion di coriente na Eindhoven," un vocero a bisa.

Na comienso di e siman aki, Asociacion di Banco Hulandes a bisa cu nan ta trahando riba conseho pa Hulandesnan tene cierto cantidad di placa cash na cas pa emergencia. Operador di bancomatico Geldmaat a nota mas retiro di placa cash despues di e anuncio ey.

Pero toch, tuma pasonan pa ta prepara no ta un comportacion tipico Hulandes, e encuestador di Ipsos I&O Peter Kanne a bisa NOS. "Treskwart di e Hulandesnan ta bisa: Mi kier disfruta awe y nos lo wak kico ta pasa mañan."

Gobierno kier cambia e mentalidad ey y a lansa un campaña nacional pa informa ciudadanonan riba kico nan por haci pa prepara pa menasanan. Esey ta inclui tin un kit di emergencia na cas cu por lo menos suficiente awa y cuminda cu no ta daña, y preferiblemente tambe un radio, flambeu y bateria, un kit di prome asistencia, un fluit pa duna señal pa ayudo, placa cash, y copia di tur e documentonan personal importante.

Dies porciento di residentenan di Hulanda a experiencia discriminacion

(NLTimes) - Un di cada dies residente di Hulanda di 15 aña bay ariba a experiencia discriminacion, CBS Hulanda a informa. Racismo, discriminacion basa riba color di cuero, tabata esun mas comun.

Mas hende muhe cu hende homber a experiencia discriminacion, y mas hoben cu hende grandi. Homber y muhe homosexual hopi biaha tabata obhetivo di discriminacion, cu 20% bisando cu nan a experiencia esaki den e 12 luna anterior.

Inmigrantenan cu ta forma parto di un di dos generacion cu raiznan no-Europeo tambe a experiencia discriminacion hopi biaha (25%).

Racismo tabata e forma di discriminacion cu mas frecuentemente a ser experiencia aña pasa. 4.2% di e poblacion Hulandes di 15 aña bay ariba a experiencia discriminacion a base di nan color di cuero. Discriminacion basa riba nacionalidad tabata e di dos forma di discriminacion mas comun cu 3.6%, sigui pa discriminacion basa riba sexo cu 3.1%, discriminacion di edad tabata 1.9%, religion cu 1.7%, y orientacion sexual tabata 1.0%.

Mayoria di e victimanan di discriminacion a ser discriminа door di hendenan aleatorio riba caya (4.0%).

Discriminacion na trabou (2.8%) y den tienda (2.6%) tambe tabata relativamente comun entre e poblacion Hulandes, sigui pa discriminacion riba transporte publico (1.7%), ora di sali (1.6%), y ora di busca trabou (1.5%). Experiencianan di discriminacion a impacta con hende ta sinti tocante nan mes y sociedad. 28.3% a experiencia problemanan di salud emocional of mental cu a resulta di discriminacion.

Mas cu mita (51.4%) a bisa cu nan ta confia otro hende menos despues di a experiencia discriminacion. 21% ta sinti nan mes menos sigur. Hendenan tambe ta experiencia depresion (14.9%), problema pa drumi (10.8%), y atakenan di ansiedad of panico (8.5%) despues di discriminacion.

Abogado prominente di derechonan humano ta retira di Corte Internacional pa faya den persigui Venezuela

(AP) — Un abogado prominente di derechonan humano a retira di Corte Criminal Internacional (ICC na Ingles) pa protesta loke e ta mira como un fayo inhustifica di su fiscal principal pa enhuicia miembronan di gobierno di presidente Venezolano, Nicolas Maduro, pa crimen contra humanidad, segun AP.

Claudio Grossman, naci na Chile, un ex-decano di facultad di ley na Universidad Mericano na Washington y ex-presidente di Comision Interamericano riba Derechonan Humano, a keda nombra consehero special di fiscal di ICC, Karim Khan na november 2021. Den e posicion aki sin pago, el a conseha Khan riba e situacion deteriorando di derechonan humano na Venezuela.

Den e-mailnan cu palabranan fuerte luna pasa dirigi na Khan, Grossman a bisa cu su standardnan etico no ta permitie mas pa keda den silencio mientras gobierno di Maduro ta continua cometiendo abuso, expulsando diplomaticonan stranhero y obstruyendo trabao di monitornan di derechonan humano di Nacionnan Uni – sin ningun accion di ICC.

"Mi no por sigui hustifica e escogencia pa no tuma accion serio corespondiente contra esnan cometiendo e violacionnan grave," Grossman a skirbi den un e-mail rechasando e oferta di oficina di Khan na september pa renoba su contract.

Un copia di e e-mail, cu no a bira publico, a keda entrega na AP pa un persona familiar cu e investigacion di ICC riba Venezuela. Un yamada di Khan pidiendo Grossman pa reconsidera tambe a fracasa, segun e persona den condicion anonimo pa discuti e investigacion politicamente sensitivo. Despues di pregunta di AP na oficina di Khan, a kita nomber di Grossman for di website di e corte listando e como consehero special.

"E fiscal ta extremadamente agradecido na Profesor Grossman pa e experticio y trabao cu el a haci," oficina di e fiscal a bisa den un declaracion sin atende e motibonan di Grossman pa kibra laso cu e corte basa na Den Haag, Hulanda. Grossman a nenga di duna comentario.

E presion riba Khan pa procesa oficialnan Venezolano, incluyendo Maduro mes, ta yega mientras e ta bataya acusacionnan di mal conducta cu un assistent femenino y e menasa di sancionnan Mericano pa su decision pa pidi aresto di prome minister Israeli, Benjamin Netanyahu pa supuesto crimennan di guera na Gaza.

Statuut di Roma cu a establece e corte a drenta na vigor na 2002, cu un mandato pa persigui crimen di guera, crimen contra humanidad y genocidio – pero solamente ora cortenan domestico no ta inicia nan propio investigacion.

Yamadonan pa progreso mas lihe den e unico investigacion na Latino America den historia di e corte a bira mas fuerte mientras Maduro ta reforsa su poder, preparando pa huramenta pa un di tres termino riba dia 10 di januari proximo, despues di un eleccion mancha pa acusacionnan serio di fraude. Mas di 2mil persona a keda aresta y 20 asesina despues di e eleccion.

Hopi den oposicion Venezolano a keha cu ICC ta aplicando un standard dobel, moviendo agresivamente pa busca aresto di Netanyahu y presidente Ruso, Vladimir Putin pa atrocidadnan na Gaza y Ucrania, mientras ta mustra pasenshi indebido cu oficialnan Venezolano cu Khan ta bin investigando pa mas cu tres aña.

"No tin ningun hustificacion pa e inaccion," candidato di oposicion, Edmundo Gonzalez y lider Maria Corina Machado a skirbi den un carta recien dirigi na Grossman y otro 18 consehero special den e corte, apelando pa nan ayudo.

Riba solicitud di varios gobierno Latino Americano, Khan tres aña pasa a habri un investigacion riba forsanan di seguridad Venezolano cerando, torturando y matando manifestantenan anti-gobierno. Na mes momento, el a priminti asistencia tecnico pa duna autoridadnan local un oportunidad pa tuma accion prome cu ICC, un tribunal di ultimo recurso.

Anteriormente e luna aki, Khan a duna algun di su comentarionan mas fuerte te awo tocante e situacion di derechonan humano na Venezuela, advertiendo cu e promesanan ripiti di oficialnan pa investiga e abusonan "no por ta un storia sin fin."

"Mi no a mira e implementacion concreto di ley y practicanan na Venezuela cu mi tabata spera," el a bisa den un discurso na sede di ICC. "E falta di complementariedad ta kedando sin caminda."

Den respuesta, gobierno di Maduro a bisa den un declaracion cu ta "lamenta profundamente cu e fiscal ta siendo influencia pa campañanan cu a bin dilanti riba rednan social promovi pa e derecha extremo, Zionismo y podernan Occidental buscando pa aplica colonialismo legal contra Venezuela."

Algun critico Venezolano a vincula loke nan ta mira como desgana na un potencial conflicto di interes involucrando cuña di Khan, abogado criminal internacional Venkateswari Alagendra, kende a aparece den nomber di gobierno Venezolano den dos audiencia dilanti corte.

Un codigo di conducta di ICC ta dirigi fiscalnan pa abstene di cualkier conflicto cu por presenta di "interes personal den e caso aki, incluyendo un casa, mayor of otro famia cercano, relacion personal of profesional cu cualkier di e partidonan." Alagendra anteriormente a traha cu Khan y su esposa defendiendo Saif al-Islam Gaddafi, yiu di e dictador Libio, na ICC.

Oficina di Khan a nenga di comenta riba e relacion. Pero den un documento e luna aki buscando rechaso di un solicitud pa retiro entrega pa Arcadia Foundation basa na Washington, el a bisa cu un cuña no ta un relacion personal suficientemente cercano pa rekeri descualificacion inmediato y cu e no ta corda di a yega di discuti e investigacion Venezolano cu Alagendra, kende ta djis un di varios abogado defendiendo e gobierno Sur Americano.

Esnan cu ta considera nan mes victima di gobierno di Maduro a pusha pa e corte conclui su investigacion sin asumi un posicion si mester retira Khan. Despues cu miyones di Venezolano a huy di gobierno di Maduro, hopi na paisnan bisiña, gobiernonan regional tambe ta ansiosamente wardando progreso.

"Hopi na Latino America ta spera cu e fiscal di ICC lo tin un respuesta mas muscular," segun Juan Papier, director interino pa continente Americano na Human Rights Watch. "Oficina di e fiscal a gasta demasiado tempo, te awo sin fruto, purbando di traha cu autoridadnan Venezolano pa pusha pa investigacionnan domestico. Impunidad amplio y falta di independencia hudicial na Venezuela ta haci ICC e caminda mas viable pa husticia."

Riba e potret di archivo ta mira Karim Khan ta duna man na presidente di Asamblea Nacional, Jorge Rodriguez durante un reunion na Caracas.

Brazil: Gruponan ambiental ta condena ley nobo menasando restriccion riba soya den Amazonia

(AP) — Decenas di nonprofit ambientalista a emiti un manifiesto diahuebs condenando ley nobo na estadonan Brasileño cu ta menasa cu desmantela e moratorio di soya den Amazonia – un acuerdo boluntario prohibiendo comercio di soya den areanan recien deforesta.

E moratorio di 18 aña ta stipula cu comerciante y productor di azeta ta stop di cumpra soya cultiva riba terenonan roza despues di 2008. E acuerdo a reuni gruponan inusual, variando di ambientalista manera Greenpeace y WWF te gigantenan di commodity Mericano, Cargill, Bunge y ADM.

Sinembargo, leynan recien implementa den estadonan Amazonico di Mato Grosso, e productor mas grandi di soya na Brazil, y su bisiña Rondonia a reduci incentivo di impuesto pa companianan di procesamento y produccion cu ta adheri na e acuerdo aki. Dos otro estado y Congreso Brasileño ta evaluando legislacion similar. "Esaki ta nifica penalista companianan comprometi pa caba cu deforestacion y discrimina contra otorgamento di incentivo discal basa riba e compromiso ambiental di e companianan," e declaracion di diahuebs ta bisa. "Pa e motibo aki, esnan cu ta mas ambicioso den proteccion ambiental ta perde e incentivo," segun e manifesto cual su 67 firmante ta inclui Greenpeace, WWF y Climate Observatory, un red di 119 organisacion observando politica federal di clima na Brazil.

E documento ta argumenta cu produccion di soya a aumenta exponencialmente den Amazonia bao di e moratorio mientras el a expande

den tereno di agricultura. Su area a aumenta di 1.6 miyon hectar na 2007 pa 7.8 miyon hectar na 2022, segun un rapport di moratorio.

Investigadornan a haya cu e moratorio ta yudando preserva e selva Amazonico. Un estudio di 2020 den e journal Nature Food a haya cu e acuerdo, en combinacion cu politicanan publico, a contribui na e reduccion mas skerpi den deforestacion registra na Brazil, entre 2003 y 2016.

Den un respuesta por escrito, gobierno di Mato Grosso a bisa cu a implementa e ley pasobra e moratorio ta mas fuerte cu legislacion di Brazil, cual ya tin "e regulacionnan ambiental mas estricto na mundo." Tambe a declara cu mayoria di e estado ta cubri pa mata original di selva.

Partido Comunista ta reconoce fracaso den produccion di cuminda na Cuba

(CiberCuba) - E lidernan principal di e Partido Comunista Cubano a reconoce e fracaso di e programa di "Soberania Alimentaria" durante e prome dia di e IX Plenum di su Comite Central.

"E resultadonan cu nos a logra awe no ta cumpli cu e necesidadnan di e poblacion", segun Miguel Díaz-Canel. Su analisis a exclui e rol central cu e modelo socialista ta hunga den e crisis aki.

A pesar di decadas di strategia- y leynan agricultural centralisa manera e ley di Soberania di Cuminda y Seguridad di Cuminda y Nutricion (SAN), deficiencianan productivo ta persisti na Cuba, resaltando e fayonan structural di e sistema.

Julio Heriberto Gómez Casanova, prome secretario di Ciego de Ávila, a admiti cu e potencial agricultural no

ta ser probecha. Alexander Miranda, hefe di e Instituto Nacional di Ciencia Agricola, a insisti cu e problema ta sinta den e necesidad pa train esnan envolvi den e sector.

E observacionnan aki no ta logra atende cu e problemanan subyacente, cu ta inclui decadas di control estatal, un falta di incentivonan economico pa productornan, y un sistema burocratico cu ta sofoca cualkier intento di innovacion of eficiencia den agricultura Cubano.

Díaz-Canel a bisa cu e sembramento di primavera di 2024 tabata e miho di e ultimo decada y tabata orguyoso di a logra esaki "cu nos propio esfuersonan, sin combustibel, y cu agroecologia den su nucleo."

Sinembargo, e declaracion aki ta reforsa solamente e precariedad di e modelo cu e ta defende, y ta purba celebra progreso minimo den un contexto di scarsedad perpetuo.

Otro temanan cu a ser trata den e reunion tabata entre otro corupcion y mal maneho administrativo. Oficialnan halto di PCC a boga pa controlnan mas estricto riba productornan y comerciantenan di cuminda, pasobra nan ta bisa cu aki ta caminda e problemanan cu ta causa scarsedad di cuminda na Cuba ta sinta.

Plan nobo di control di cancer na Puerto Rico ta atende e impacto di e crisis di clima

(ElNuevoDia) - "Hende ta pensa riba morto; Den mi caso, mi a pensa riba mi yiu muhe, mi tata, mi mama," Benilise Zayas, un educador di salud na e Centro Integral di Cancer di Universidad di Puerto Rico, a bisa, recordando su mes diagnosis di cancer di tiroides 10 aña pasa.

Zayas tabata un di e panelistanan diaranson durante e presentacion di e Plan Integral di Control di Cancer pa Puerto Rico 2025-2030. Como sobreviviente, su propio experiencia awor ta parti di su hermentnan di trabou, y tambe e plan den cual e tabatin e oportunidad pa colabora.

"E ta un speransa pa esnan di nos cu, na cierto momento, a ricibi un diagnosis di cancer," el a bisa, describiendo e guia di trabou, enfatisando cu, "sea nos ta profesionalnan di salud of no, ta importante pa nos plama e mensahe ."

Cu areanan nobo di enfasis manera cancernan relaciona cu infeccionnan y cambio di clima, Puerto Rico Cancer Control Coalition a presenta e plan, cu ta un esfuerso colaborativo cu ta busca pa reduci e incidencia y mortalidad di e malesa aki riba e isla, y tambe con pa mehora e

calidad di bida di e sobrevivientenan y nan cuidadornan.

"Esaki ta un plan nacional," a subraya Marta Sánchez, directora di e Programa Integral di Control di Cancer di Puerto Rico, destacando cu e ta un documento cu ta busca pa combati cancer y reduci mortonan door di e malesa aki, promovi pa e sector publico, priva y. comunidad.

E guia aki ta e di tres actualisacion di e plan, desde cu el a ser lansa pa prome biaha localmente na 2008. E di dos version a cubri e periodo di 2015 pa 2020 y, debi na e pandemia di COVID-19 y otro factornan, mester a tarda e lansamento di e plan nobo, cu ta pone metanan nobo pa 2030.

Su obhetivo principal ta pa implementa strategianan efectivo, enfoca riba areanan clave di accion, manera prevencion y deteccion trempan, tratamento, calidad di bida y sobrevivencia, y determinantenan social di salud. Pero e aspecto mas innovativo di e plan nobo ta cu e ta tene cuenta, pa prome biaha, e relacion cu cambio di clima, como tambe e tiponan di cancer relaciona cu infecciionnan.

"E area di cancer asocia cu infeccionnan ta relaciona cu e papilomavirus humano, Helicobacter pylori y hepatitis, pues, mirando e incidencia di e tipo di cancernan aki na Puerto Rico, tabata necesario pa inclui esaki den e plan," Sánchez a bisa, den un banda naEl Nuevo Día.

E cancernan relaciona cu infeccion mas comun rond mundo ta cancernan di stoma, di matriz y di higra. Entre hurisdiccionnan di Merca, Puerto Rico tin e tasanan di mas halto di incidencia di cancer di matriz.

"Tin vacuna pa hepatitis B; Tin otro testnan cu mester ser haci... pa e papilomavirus humano, tin un vacuna, pero toch nos mester aumenta e cantidad di hende cu ta completa e dosisnan," e director a enfatisa.

Pa loke ta trata e crisis di clima, e plan ta reconoce cu clima extremo y desasternan causa pa eventonan manera horcan a empeora durante añanan, cu impactonan directo of indirecto riba e sistema di cuido di salud, dunadornan di cuido di salud, salud di pashentnan di cancer, nan famia, dunadornan di cuido y comunidadnan, ademas di efectonan ambiental.

E desasternan y cambionan aki relaciona cu clima "por tin efectonan adverso riba e proceso continuo di control di cancer door di aumenta e incidencia y mortalidad di cancer," e plan ta reconoce.

"Nos sa kico un pashent ta enfrenta ora tin un diagnosis y un horcan bin," Sánchez a bisa, sosteniendo cu, despues di horcan Maria na september 2017, tin un concientisacion mas grandi tocante e importancia di plannan integral cu ta considera e tipo di calamidad aki.

11 pais a sigui e programa "Step Forward" organisa pa EUHUB di CEDE ARUBA

EUHUB ta un programa resorta bou di CEDE ARUBA cu ta traha cu funding programs di European Solidarity Corps y Erasmus+. EUHUB tin como un di su metanan duna oportunidad pa eherce proyecto pa hoben y profesionalnan cu ta traha cu hoben.

E programa di Erasmus+ titula "Step Forward" a ser organisa na Aruba den luna di November bou di guia di EUHUB di CEDE Aruba, Un total di 11 pais procedente di Europa y Caribe a participa.

E programa tabatin un duracion di un siman, unda cu e participantenan a siña diferente strategia y habilidadnan practico pa yuda cu reto di salud mental pa nan mes y con pa atende cu hobennan, usando metodonan interactivo y den un sistema di educacion no-formal. Den e curso a enfoca riba intercambio y sensibilidad cultural, y a aborda problema di salud mental den un ambiente di colaboracion. Durante varios tayer, participantenan a explora temanan manera reflexion personal auto-observacion, necesidad personal, limitacionnan, diferente triggers, y con pa atende cu relacionnan. A usa diferente metodo entre otro, debatenan interno, pintamento y baile. Participantenan a comparti nan experiencia y a trece posibel solucionnan hunto den un ambiente y colaborativo, guia pa diferente ehercicio y sesion enfoca riba 'teamwork'.
Durante e siman di e programa, a introduci un anochi intermulticultural, unda e participantenan mester a presenta den forma original un parti di nan cultura. E creatividad tabata hopi interesante, a presenta un show di baile, cuminda y bebida pero tambe quiznan y historia di e diferente paisnan participante cu tabata Corsou, Italia, Macedonia, Sint Maarten, Romania, Slovenia, Poland, Lituania, Serbia, Guadalupe y Aruba. Cu cultura di Carnaval di Aruba como atraccion principal, e actividadnan a entretene y a promove dialogo, motivando participantenan pa parti idea y practica, haciendo e anochi tanto rico den cultura y fructifero.
Na final di e programa a haci un dia di evaluacion y reflexion. Unda a analisa contenido social y personal di e topico, comparti recuerdonan memorabel y con por mehora e programa den su totalidad. En general, e intercambio aki a fortifica capacidad profesional di participantenan, a cultiva mas comprension cultural y conexion global. E experiencia a laga participantenan cu un metodo diferente pa yuda na empodera nos hubentud.
Ta intencion pa EUHUB sigui ofrece mas entrenamento na Aruba y como tambe den exterior. Pa mas informacioncon pa participa, por tuma contacto cu EUHUB - CEDE Aruba via Instagram @EUHUBAruba of yama Yolanda Smit na +297 5827666.

Electro a habri su portanan pa pueblo di Aruba

Den un forma ameno y unico Electro a habri su portanan pa e pueblo di Aruba! Bin mira e variedad grandi di electrodomestico manera frishider, wasmashin, stoof, freezer, split unit, celular, flat screen tv y mucho mas anto tur cos na un prijs hopi competitivo.

Nos empleadonan amabel y di hopi experiencia ta cla pa yuda bo cu cualkier compra of si tin cualkier pregunta.

Electro ta situa den Avenida Milio Croes unda tabata antes AMC Unicon.

Nos ta warda bo sin falta pa pasa mira nos showroom di productonan electronico di biaha por haci compras pa dianan di fiesta.

Ria, Rudy, François y Hans den nomber di Electro ta warda e pueblo di Aruba sin falta.

Pasa bishita nos awe mes!

Kibocacion Entre Luz y Boca

Biblioteca Nacional Aruba a ricibi algun ehemplar di e ultimo obra di Arturo Desimone pa su coleccion. Nan ta masha contento cu Sr. Desimone a pasa pa haci un entrega oficial di 'Kibocacion Entre Luz y Boca '. Un danki tambe na Sr. Pancho Geerman, Joyce L. Pereira y Sr. Joe Fortin pa nan contribucion den forma di un reseña di e obra aki. Pronto e obra lo ta den circulacion pa miembronan y bishitante. E buki ta obtenibel na 2 libreria, Plaza Bookshop y DeWit & Vandorp Bookstore.

Pancho Geerman:"'Kibocacion Entre Luz y Boca'ta un obra cu ta cuminda e lector pa pela cu su caweta, cautela, perseverancia y dedicacion e contenido y nificacion(nan) di cada poema. Cada un, irespecto idioma, y cada pintura, tin su misterio cu ta pica bo cerebro y bo sentimentonan. Uzo di Papiamento y Papiamentu ta reda e relacion di poemanan cu Aruba y/o Corsou, specificamente elementonan cultural di cada isla. E autor ta logra pa medio di un cocktail di (mal) chansa, chercha y puña pa expone critica den cada idioma riba entre otro turismo, hipocresia, sclavitud/dependencia mental y abuso di poder. Cada figura mitico of universal invoca y referencia indigena of religioso tin un bahul di nificacion, historia y mensahe cu ta fortalece e caracter y spirito di cada escritura. Arturo Desimone ta logra di forma unico y espectacular pa engrandece y fortifica Papiamentu/Papiamento door di uza palabra-/expresionnan cu poco ta ser uza awendia, door di adapta palabranan di otro idioma y specialmente door di haci "magia (surealistico)" cu expresionnan propio …"

Arturo Desimone, (Aruba, 1984) escritor, artista y traductor literario, a nace na Aruba, e isla na unda el a pasa su prome 20 añanan di bida. Pasobra el a lanta den contexto di un famia cu tabata combina varios cultura (tata Argentino y mama Arubiano, pero di origen Polaco, Ruso y Mericano), tempran den su hubentud e tabata exponi na e arte, musica y literatura di paisnan lehano. Despues el a biba varios periodo na Hulanda y na Argentina. Como artista visual Desimone a expone su dibuhonan na varios galeria. Na 2019 e tabata finalista di e organisacion "Stichting El Hizjra" pa escritornan inmigrante hoben na Hulanda.

Bucuti & Tara Beach Resort ta domina den liderazgo di sostenibilidad como e prome hotel na mundo pa gana dos puntuacion perfecto di 100% for di Green Globe

Bucuti & Tara Beach Resort ta marca historia como e prome hotel na mundo cu dos puntuacion perfecto di 100% for di Green Globe, e certificacion lider pa sostenibilidad den turismo y biahe. E logro historico aki ta fortalece e posicion di e resort como un lider global den hospitalidad consciente pa medio ambiente. E programa di certificacion di Green Globe, conoci pa su standardnan riguroso, ta evalua mas di 380 indicadornan relaciona cu sostenibilidad ambiental, social y economico. E puntuacionnan perfecto di Bucuti & Tara ta refleha su compromiso firme na turismo sostenibel, convertiendo den e prome hotel den historia di Green Globe pa logra e distincion aki dos biaha.

CEO di Green Globe, Birte Pelayo, a elogia e "logro sin igual" di Bucuti & Tara, destacando e liderazgo notabel di e resort den biahe carbon-neutral. "Bucuti & Tara Beach Resort ta sigui pone un standard global pa sostenibilidad, demonstrando con un negoshi di turismo por lidera cu accion directo riba desafionan climatico mientras ta involucra huespednan y e comunidad local," Pelayo a bisa.

E prome puntuacion perfecto ta basa riba e logro historico di Bucuti & Tara na 2020, ora el a bira e prome hotel den historia pa haya un puntuacion perfecto di Green Globe. E audit mas reciente di Green Globe a resalta varios iniciativanan di sostenibilidad cu a contribui na su rendimento perfecto. E iniciativanan ta inclui:

- Bucuti & Tara – GMC Nature Preserve: Na 2022, e resort, hunto cu Doño/CEO Ewald Biemans y su amiga Greta Marie Case, a regala Aruba un area di 32 acre/13 hectar di tereno den e curason di Noord, yama The Bucuti Tara - GMC Nature Preserve. E reserva ta wordo reforesta den colaboracion cu e organisacion Ban Lanta y Planta. Ecosistemanan fragil ya ta despertando, y ora cu e preserva ta completamente desaroya cu un aproximado di 15,000 mata indigena, e preserva, cu ta funciona como un carbon sink, lo absorbe aproximadamente 375 tonelada di emisionnan di CO2 anualmente pa e futuro generacionnan di Aruba. Studiantenan di universidad local ta colabora cu e resort pa identifica especie nativo di planta y midi e nivelnan absorba di carbon. E esfuersonan aki ta sigui uni personal, huespednan, miembro di comunidad y negoshinan cu ta refleha un orguyo grandi pa nan cas Aruba.
- Stimami Sterilisami, a wordo funda door di Bucuti & Tara na 2016 como un solucion humanitario pa e problema di sobrepoblacion di mascotanan di Aruba. E programa ta enfoca riba subsidia e costo di procedura di sterilisacion pa doñonan di mascota y organisacionnan di rescate. Te awor, Stimami Sterilisami a sterilisa casi 40,000 mascotanan. Ademas, e fundacion ta sigui boga pa cuido responsabel di mascotanan y ta crea consientisacion bou di e comunidad.
- Limpiesanan mensual di lama: Un tradicion di mas di 32 aña na Bucuti & Tara, e limpiesa di lama ta cu ta tuma lugar cada luna ta regularmente elimina mas di 1,000 liber/454 kg di sushi anualmente, envolviendo personal y huespednan. Local y organisacionnan di e isla tambe ta wordo invita pa uni na esfuersonan.
- Arte Local den renobacion: E transformacion reciente di Tara Lounge, casualmente sofistica di Bucuti & Tara, a incorpora mueblenan personalisa, sostenibel y trabounan di artisana local cu celebracion cultural.

Doño/CEO Ewald Biemans a expresa su orguyo pa e logro di e resort, bisando: "Ricibiendo un di dos score perfecto di Green Globe ta alimenta nos mision continuo pa proteha e beyesa natural di Aruba y comparti esaki cu nos huespednan, personal y comunidad."

E dedicacion di Bucuti & Tara na sostenibilidad y bienestar ta asegurando cu cada estadia ta laga un impacto positivo riba e medio ambiente y futuro di Aruba. Pa mas informacion, bishita Bucuti.com.

Tocante Green Globe

Green Globe ta e certificacion lider pa turismo sostenibel. Funda na 1993, e certificacion ta reconoci organisacionnan cu ta cumpli cu standardnan riguroso den sostenibilidad ambiental, social y economico. Su criterionan comprehensivo, desaroya durante tres decada, ta evalua un amplio rango di operacionnan, di conservacion di energia y awa te na compromiso di comunidad y preservacion di biodiversidad. Green Globe ta yuda negoshinan pa integra practicanan sostenibel den nan operacionnan mientras ta proporciona huespednan cu opcionnan confiabel y consciente di medio ambiente.

Paula Abdul ta yega acuerdo den demanda contra Nigel Lythgoe acusando agresion sexual

(AP) - Paula Abdul y ex productor di "American Idol" Nigel Lythgoe a yega un acuerdo, resolviendo un demanda den cual e ta acusa cu e productor a agredi su persona sexualmente den comienso di aña 2000 ora cu e tabata un hues riba e programa menciona.

Abdul a entrega un notificacion di e acuerdo na Corte Superior di Los Angeles diahuebs. Te ainda esaki mester di aprobacion di un hues.

"Mi ta gradicido cu e capitulo aki finalmente y exitosamente a yega su fin y awo ta algo cu mi por pone mi tras," Abdul a bisa den su declaracion diabierna. "Esaki tin hopi tempo andando y ta un bataya lucha fuertemente di manera personal. Mi ta spera cu mi experiencianan por inspira otro hende muhe, enfrentando luchanan similar, pa surpasa nan propio desafionan cu dignidad y respet, pa asina nan tambe por cambia e pagina y cuminsa un capitulo nobo den nan bida."

Documentonan di corte a bisa cu e acuerdo tabata incondicional, pero no a revela e terminonan y Abdul su abogado Melissa Eubanks a bisacu e no por duna comentario tocante esaki. E demanda entrega casi 1 aña atras tambe a acusa Lythgoe di agredi Abdul sexualmente despues cu el a bay for di "American Idol" y a bira hues riba Lythgoe su otro programa "So You Think You Can Dance." Lythgoe a bisa cu e tabata "impacta y afecta" pa e acusacionnan, cual el a yama "un calumnia grandi."

Despues cu otro demandanan a ser entrega den su contra acusando mal conducta sexual, Lythgoe a retira for di su rol como hues riba e programa So You Think You Can Dance.

E productor Ingles di 75 aña tin varios decada como productor di television prominente na ambos Reino Uni y Merca, trahando riba competencianan di television manera "American Idol." Abdul, ganadora di Grammy y Emmy como bailarina y cantante, a bisa den e demanda cu el a keda keto varios aña tocante e agresionnan a causa di miedo di retaliacion na man di "un di e productornan mas conoci di programanan di competencia di television."

El a acusa cu e prome agresion sexual a sucede mientras Abdul y Lythgoe tabata na caminda grabando pa un temporada trempan di American Idol, cual a lansa den 2002. Abdul ta bisa cu Lythgoe a mishi cune den e lift di nan hotel e dia despues di grabacion y a "cuminsa hinca su lenga den su garganta." Abdul a push'e y a core bay su camber di hotel ora cu e portanan di e lift a habri, "Cu lagrima, Abdul rapidamente a yama un di su representantenan pa informa nan di e agresion," e demanda ta acusa, "pero na final a scoge di no tuma accion a causa di e miedo cu Lythoge lo a despedi su persona."

Abdul a keda den e posicion como hues pa 8 temporada, saliendo di e programa den 2009. Den aña 2015, Abdul a bira hues riba "So You Think You Can Dance," banda di Lythgoe. Alrededor di e tempo aki, Abdul a acusa cu Lythgoe a forsa su mes riba di dje durante un cena na su cas y a purba dun'e un sunchi. Abdul a bisa cu un biaha mas el a pusha Lythgoe y a bay inmediatamente.

Abdul a sali for di e programa aki despues di 2 temporada. E no a bolbe traha cu Lythgoe desde e tempo aki.

Preparando pa competi cu bista riba clasificacion pa weganan Panamericano Junior 2025

A reuni cu atletanan di Vela Kaj y Zara Rozeboom

Diahuebs mainta den sala di reunion di Comite Olimpico Arubano, Direccion di Deporte a sinta cu e federacion di vela, Aruba Sailing Association, cu a presenta dos atleta Junior cu lo participa na eventonan clasificatorio pa asina purba di gana nan cupo pa participa na Asuncion 2025, cede di e weganan Panamerican Junior. Ambos atleta ta practica e disciplina di Olympic Windsurfing, igual cu nos atleta Olimpico Ethan Westera.

Durante e reunion aki, a splica e proceso tecnico di COA y alabes a conta un poco di e historia di COA y su participacion durante e ultimo Ciclo Olimpico, cu a resulta den ta esun mas exitoso pa Aruba. E hobennan a duna di conoce di ta hopi contento di por participa bou di e bandera di Aruba, y ta den pleno preparacion pa asina den luna di januari benidero participa na e evento clasificatorio na Cancun, Mexico. COA ta desea ambos atleta hopi exito pa cu nan preparacion y competencia y a regala nan un pin oficial di COA pa asina semper tin e logo di nos Comite Olimpico cerca di nan.

Oficialnan Olimpico y Paralimpico ta suspende coach despues cu AP ta reporta acusacionnan di abuso sexual

(AP) - U.S Olympic & Paralympic a suspende un empleado diahuebs despues cu The Associated Press a reporta cu un di su coach ser reporta pa abuso sexual di un biatleta hoben, causando asina hopi sufrimento cu el a intenta kita su propio bida.

Rocky Harris, UOPC chief of sport y servicionan na atleta, a manda un e-mail na ekipo nacional di Biathlon pa atende e "acusacionnan di abuso preocupante" cu varios biatleta a trece dilanti den e reportahe di AP.

"Nos kier elogia e atletanan aki pa nan curashi inmenso y fortalesa den bini dilanti," e-mail a bisa. "Efectivo inmediatamente, nos a suspende empleado di USOPC lagando pendiente un investigacion."

Harris no kier a nombra e empleado, pero Gary Colliander tabata e unico coach di USOPC nombra den e rapport di AP. Jon Mason, vocero di USOPC a conta AP cu no lo duna informacion adicional mientras cu e investigacion t andando. "Mientras cu nos ta den e proceso di reuni tur e informacion necesario di e kehonan aki, nos kier enfatisa cu abuso y mal conducta no tin un luga den nos comunidad," e e-mail a detaya, cual tambe a ser manda pa AP.

Grace Boutot a conta AP cu despues cu Colliander a cuminsa fungi como su coach ora e tabatin 15 aña, el a dun'e hopi atencion, incluyendo brasanan largo y mishimento inapropia. E conducta a escala despues cu el a cumpli 18 aña na "sunchimento, mishimento sexual y sexo oral," segun un resumen di tratamento di e terapueta Jacqueline Pauli-Ritz, comparti cu Associated Press.

Boutot bisa cu el a roga Colliander pa stop pero el a ignora e peticion aki. El a bisa cu el a adverti su persona contra bisa ningun hende, bisando cu su bida lo keda aruina y su carera den biathlon lo caba.

Den september di 2010, Pauli-Ritz a tuma contacto cu Colliander y a bis'e cu Boutot tabata sufriendo di gran depresion y PTSD y cu e mester stop di ta su coach, e tratamento a bisa. "E no a haci esaki te despues di e intento di suicidio," Pauli-Ritz a skirbi, refiriendo na Boutot su sobredosis di 2010 mientras e tabata na un camp di training na Soldier Hollow, Utah. El a ser haya pa un compañero di su ekipo y hospitalisa.

Aruba Dolphins ta termina su sesion nan na Siegfried Invitational 2024 cu varios medaya

Cu un team relativamente chikito di 5 atleta, Aruba Dolphins un biaha mas ta briya den exterior. Na comienso di siman tur 5 atleta a logra conkista medaya den e campeonato na Corsou cu tabata tin presencia di Corsou, St. Maarten, Anguila, Bonaire y Aruba nan swimclub.

E resultadonan tabata como lo siguiente:
Noa Bakhuis: 2 medals
Dara Reyes: 5 medals
Luke Reyes: 1 medal
Liv Farro: 3 medals
Arvid Farro: 2 medals
Dara Reyes a logra conkista e 2nd Place High Point Trophy den Categoria 8 and Under.

Merca ta actualisa un pacto di ciencia y tecnologia cu China pa refleha rivalidad creciente y menasanan na seguridad

(AP) - Merca a actualisa un pacto di ciencia y tecnologia cu ta decadanan bieu cu China pa refleha e rivalidad creciente pa dominancia tecnologico. E acuerdo nobo, firma diabierna na Beijing despues di varios luna di negociacion, tin un bista menos amplio y proteccionnan adicional pa minimalisa e riesgo na seguridad nacional.

State Department a bisa cu e acuerdo ta sostene proteccion di propiedad intelectual, ta establece proteccionnan nobo pa proteha e seguridad di investigadornan y ta "avansa Merca su interesnan via provisionnan nobo y estableci riba transparencia y intercambio di data."

Esaki ta cubri solamente investigacion basico y no ta facilita e desaroyo di tecnologianan critico of nobo, e departamento a bisa. Esaki ta inclui tecnologianan relaciona cu inteligencia artificial y Quantum Computing, cual ta considera crucial pa e fortalesa economico y supremacia militar.

China su ministerio di ciencia y tecnologia tambe a anuncia e firmamento, sinembargo no a provee detaye ni evaluacion den e declaracion aki. E Ministerio Chines di exterior a bisa anteriormente e aña aki cu e tipo di cooperacion aki ta mutuamente beneficioso.

E prome di e acuerdo aki a ser firma den januari di 1979 ora cu e dos pais a establece laso diplomatico cu otro pa contraresta e influencia di e Union Sovietico y ora cu China tabata severamente tras di Merca y otro nacionnan den ciencia y tecnologia.

E acuerdo a keda extendi ultimo den 2018 y a ser duna extensionnan temporario aña pasa y e aña aki pa permiti negociacionnan Washington a cuminsa mira cu e acuerdo no ta refleha e cambio den relacionnan entre Merca y China ademas di China su crecemento na un forsa pisa den e industria. E acuerdo nobo ta extende cooperacion pa 5 aña.

Mientras un guera di tecnologia entre e dos pais a escala, Merca a prohibi e exportacion di chip avansa pa China y a restringi inversionnan di Merca den cierto tecnologianan cu por impulsa China su capacidadnan militar. Cooperacion den ciencia y tecnologia a calma den universidadnan y institucionnan di investigacion despues cu un programa di era di Trump a keda introduci pa contraresta China su spionahe. E programa a caba den 2022 despues di varios persecucion cu no a mira exito di investigadornan y pa motibo cu tin preoupacion cu esaki a causa perfilnan racial.

Operadornan di drone ta preocupa cu ansiedad pa dronenan misterioso mira lo causa restriccionnan nobo

(AP) - Drone pa uso recreacional y comercial a crece rapidamente den popularidad, apesar di restriccion riba ken por opera nan y unda nan por ser opera.

Zonanan 'no-fly' ta implementa rond di aeropuertonan, instalacionnan militar, plantanan nuclear, cierto sitionan monumental incluyendo Statue of Liberty y stadionnan di deporte durante weganan.

No tur hende ta cumpli cu e reglanan aki. Reportahenan di algun mira na aeropuertonan a causa cu vuelonan mester a cancela of aterisa.

Bistanan reporta di loke ta parce di ta drone bulando riba New Jersey anochi den simannan recien a crea ansiedad entre algun residente, parcialmente pa motibo cu no ta cla ken ta operando nan ki tampoco e pakico, Algun oficial estatal y local a haci yamado caba pa reglanan mas estricto pa goberna drone.

Despues di ricibi reportahenan di actividad di drone luna pasa cerca di Morris County, New Jersey, Federal Aviation Administration a emiti un prohibicion temporario riba vuelo di drone riba un area pa hunga golf na Bedminster, New Jersey, cu ta pertenece na president electo Donald Trump y riba Picatinny Arsenal Military Base. FAA ta bisa cu e prohibicionnan ta den respuesta di e peticionnan di "partnernan di seguridad federal."

FAA ta responsabel pa e regulacionnan cu ta goberna nan uso y Congreso a skirbi algun rekisito den ley. Cu un ley den 2018, Preventing Emerging threats Act, Congreso a duna cierto agencianan na Homeland Security and Jusice Departments autoridad pa contraresta menasanan for di aeronavenan sin tripulacion pa proteha e seguridad di cierto facilidadnan.

Drone4nan nobo mester tin ekipo cu ta permiti autoridadnan identifica e operador, y Congreso a duna e agencianan e poder pa detecta y baha cualkier aeronave sin tripulacion cu nan considera peligroso.

E ley aki ta detaya unda e medidanan contra rone por ser usa, incluyendo "eventonan di seguridad nacional special" manera inauguracionnan presidencial y otro reunionnan grandi di hende.

Pa haya un "remote pilot certificate," bo mester tin por lo menos 16 aña, tin un fluides den Ingles, pasa un examen di aeronautica y no sufri di "ningun condicion mental cu por interferi cu e operacion safe di un sistema di aeronave sin tripulacion chikito."

Dronenan por bula anochi sinembargo FAA ta impone restriccion riba operacionnan nocturno. Mayoria drone no ta permiti bula anochi al menos cu nan ta ekipa cu luznan cu ta visibel pa por lo menos 4.8 kilometer.

Algun oficial estatal y local na New Jersey ta haciendo yamado pa restriccionnan mas fuerte a causa di e bistanan recien, y esaki tin e industria di drone preocupa.

Scott Shtofman, director di asuntonan di gobierno di Asociacion for Uncrewed Vehicule Systems International, a bisa cu pone mas limite ria drone por tin un "efecto grandi" riba "un motor economico creciente pa Merca."

"Nos definitivamente ta opone cualkier cos cu ta pushando ciegamente pa un regulacion nobo di loke awo ta operacionnan di drone legal," el a bisa.

AirSight, un compania cu ta bende software contra "drone threats," a bisa cu mas di 20 estado a lanta leynan contra invasion di privacidad di drone, incluyendo loke ta yama Peeping Toms.

Accidente entre un pick-up y un brommer dilanti Imeldahof

Diadomingo atardi a drenta informe di un accidente dilanti di Imeldahof na Noord, mesora a dirigi un patruya na e sitio.

Na yegada di e patruya a bin compronde cu debi na un maniobra e motociclista a dal abao. Afortunadamente ningun hende a resulta herida.

Chauffeur a bay cambia di caminda y a bay dal e auto cu tabata pasando

Diahuebs mainta a drenta informe di un accidente na Avenida Alo Tromp, mesora a dirigi un patruya na e sitio.

Na yegada di e patruya a bin compronde cu aki ta trata di un accidente unda e chauffeur kier a cambia di "lane" banda robes pa esun drechi, pero net ora cu trafico ta bini na banda drechi y a dal e.

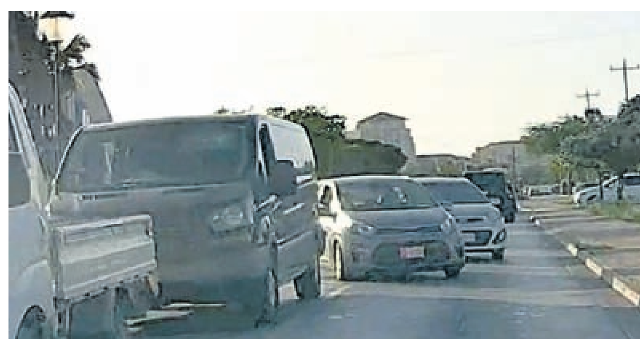
Ladron den bario di San Barbola; bisiñanan a core cune f'ey bario!

Diaranson anochi un ladron a purba drenta den varios auto na San Barbola.

Bisiñanan a logra par'e y nan a dun'e un mal recepcion y a core cune for di e bario. Na careda el a core bay!

Observacion di chauffeurnan iresponsable ta crea preocupacion tocante seguridad den trafico

Den un lapso di menos di 10 minuut tanto infraccion; esaki ta crea preocupacion tocante e seguridad di e chauffeurnan iresponsable como tambe otronan den trafico.

Ta importante pa tene na cuenta pa bay poco poco y trankilo, no tin mester di tanto pura. Ban percura pa mantene e seguridad den nos trafico, specialmente durante dianan festivo.

Homber kier a mata un otro homber banda di Dump

Diahuebs atardi a yega na warda di polis na Santa Cruz un homber maltrata y herida, mesora a pidi ambulans cu maximo urgencia.

Na yegada di e ambulans nan a atende e homber cu tabata tin un hinca y un parti di su pia kibra. Ambulans a atende y a transport' pa hospital. Locual a pasa cune ta cu na dump un otro persona a maltrat'e cu e fin di mat'e pero no a logra. Denuncia a ser haci y awor recherche ta buscando e otro persona pa atende cune tambe.

Feed The Kids Day ta diadomingo awor

Manera ya ta conoci GLW Foundation ta organisa diadomingo awor 15 di December 2024 pa di 5 edicion di "Feed The Kids Day" cu normalmente ta tuma lugar den luna di November pa Dia Internacional di Derecho di Mucha pero debi na luto y otro compromisonan mester a move e fecha pero Tio George no kier a laga e evento aki pasa sin wordo realisa paso e ta un treat pa e muchanan , y pa Tio George tur dia ta dia di mucha.

Ta invita tur mucha pa yega den auto diadomingo awor , no mester ni baha di auto, djis yega Centro di Bario Tanki Leendert di 11or mainta pa 2or atardi y tuma un pakete di Pan cu Hotdog y Cos di Bebe completamente GRATIS.
E evento aki ta bay estilo Drive Thru dus gewoon yega Centro di Bario den auto y djis pasa busca e treat aki net 10 dia prome cu Pasco.

Metodo nobo pa entrega di Manpower Planning 2025

DAO ta introduci un metodo nobo cu ta dinamico, flexibel y transparente pa colecta y publica e Manpower Planning (necesidad di personal) a corto y a largo plaso riba e mercado laboral y ta pidi bo cooperacion den esaki.

E Manpower Planning tin su base legal den e Ordenansa Laboral 2013 (Arbeidsverordening 2013, AB 2013 no. 14) cual ta vigente desde 1 di april 2013. Un dunado di trabou tin e obligacion, basa riba articulo 30 punto 1 di e Ordenansa, pa manda un Registro di Personal riba peticion di e Director di e Departamento di Labor &Investigacion (DirectieArbeid&Onderzoek, DAO). E Registro di Personal ta consisti di tres parti, esta Modelo 1A den cual ta indica e personal cu tabata den servicio e aña anterior ; Modelo 1B den cual ta indica e necesidad di personal pa e aña venidero den un empresa; y Modelo 1C den cual ta indica e necesidad di personal en conexion cu un proyecto specifico pa e aña venidero.

Metodo nobo
Desde aña pasa a introduci un metodo nobo pa entrega di e documentonan aki na DAO. E metodo nobo ta encera cu e compania, via un portal cu su mesun datonan di login, ta haya acceso na e database LABORA di DAO pa yena/entrega e datonan di e Registro di Personal y e Manpower Planning. Asina e compania por mira su datonan laboral na cualkier momento.
Si bo ta desea di participa na e metodo nobo aki, por manda un email pa Sr. Simon Brete (simon.brete@aruba.gov.aw).
Fecha di Entrega di Manpower Planning 2025
DAO ta haci un peticion pa medio di e comunicado di prensa aki pa entrega e Manpower Planning pa 2025 di bo compania y/o e necesidad di personal en conexion cu un proyecto specifico pa 2025. E entrega di e Manpower Planning ta cuminsa dia 4 di december 2024. Tene cuenta cu esaki!

Publicacion di Manpower Planning riba website di DAO
Lo analisa e Manpower Planning colecta di companianan te cu 31 di januari 2025 y lo publica esaki di forma anonimo y na e nivel macro den e prome siman di februari 2025. E analisis ta concentra riba e tendencianan y conocemento necesario pa cu e sectornan y funcionnan di e necesidad di personal indica. Lo bay publica e resultadonan di e analisis aki riba e website di DAO (www.daoaruba.com) y ta contribui na un mihor comprondemento di e dinamica di e personal riba e mercado laboral y ta sostene e planificacion strategico como tambe desaroyo di maneho.

Ta bay publica e resultado di e Manpower Planning indica te cu 30 di juni 2025 den e di tres siman di juli 2025 riba e website di DAO (www.daoaruba.com).
Por entrega e Manpower Planning na DAO solamente den forma digital (via e database di LABORA of por medio di un Excel sheet na e email dao.labora@aruba.gov.aw).
Si tin necesidadnan nobo, of cambionan of adicionnan riba e Manpower Planning (e necesidad di personal) indica di bo compania durante e aña 2025, bo por comunica esaki na DAO na cualkier momento durante e aña.

Pa e dunadonan di trabou cu ainda no tin acceso na e portal di LABORA, nan mester manda nan Manpower Planning mediante un Excel sheet. Desde 2 di december 2025, lo por download e Excel sheet for di e website www.daoaruba.com of www.gobierno.aw(Excel sheet:DAO Personeelsbehoefte 2025) of bo por pidi esaki via email na aanvraagpr@gmail.com, y DAO lo mand'e pa bo via email.

Si e compania ta manda e Manpower Planning via e Excel sheet (segun Modelo 1B y/of Modelo 1C), ta pidi pa yena tur e datonan den e version digital di e formularionan y mand'e pa e email arbeidsmarktaruba@gmail.com.
Den caso cu bo compania tin un of mas sucursal, DAO ta haci un peticion pa yena e Registro di Personal no solamente pa e oficina principal (hoofdvestiging) (p.e. KvK-nummer 5555.0) pero tambe pa cada sucursal (p.e. KvK-nummer 5555.1, 5555.2 etc.).
DAO ta recorda cu ta obligatorio pa manda e Manpower Planning entrante 4 di december 2024 (si tin un necesidad di personal den bo compania).

Fecha di entrega di Registro di Personal 2024
E entrega di e Registro di Personal 2024 (Personeelsregister) 2024 cu e datonan di e personal den aña 2024 (Modelo 1A) ta tuma lugar na un momento mas despues, esta den e periodo di 1 di februari 2025 te cu 15 di maart 2025.

Pa companianan cu ta haci uzo di un intermediario (p.e. accountings- of adviesbureau) DAO kier recorda cu cumplimento di nos leynan laboral ta un obligacion di e dunado di trabou y no di e intermediario.

Si tin pregunta, por tuma contacto cu Sr. Simon Brete na number di telefon 5237718 of via email simon.brete@aruba.gov.aw of cu Sra. Louisetty Croes na number di telefon 5237722 of via email louisetty.croes@aruba.gov.aw.

Vacacion Comision di Retiro

Director di Departamento di Labor y Investigacion ta ricibi conseho di e Comision di Retiro cu ta delibera ariba tur peticion di retiro entrega na Departamento di Labor y Investigacion pa un of mas dunado di trabao cu e meta pa por ricibi un permiso pa termina un relacion di trabao cu un of mas trahado.

Un comision independiente cu ta consisti di representantenan di organisacion di dunado di trabao y representantenan di e mundo di sindicato (Artikel 3 Landsverordening Beëindiging Arbeidsovereenkomsten).

Na tur cliente di Departamento di Labor y Investigacion cu tin caso relaciona cu e permiso aki ta anuncia cu e Comision di Retiro ta bay cu vacacion di 18 di december 2024 te 08 di januari 2025.

Tur peticion pa por termina un relacion di trabou ta keda den proceso. Casonan cu ta rekeri pa bay Comision di Retiro y cu ta pendiente di e proceso di contradeci (verweerproces) lo mester tene cuenta cu un retraso den esaki. Na januari 2025 ta entrega tur caso pendiente na e Comision di Retiro.

DAO: Peticion pa Werkboek

Director di Departamento di Labor y Investigacion ta informa cu en conexion cu dianan di fiesta venidero, lo acepta y procesa peticionnan relaciona cu werkboek te cu diabierna 13 di december 2024.

Entrante januari 6, 2025 lo cuminsa ricibi peticion y procesa werkboek bek.

Departamento di Labor y Investigacion ta pidi disculpa pa cualkier inconveniencia cu esaki por trece cune, y ta desea pueblo di Aruba un feliz y saludabel dianan di fiesta.

Resultado Sorteo
13 december 2024

Alexander

Cadena Alexander Lottery ta presenta resultado di weganan di suerte

DIARIO	KORSOU	SUPER4	FLAMINGO
1258	4874	9649	0027
4491	3181	SUPER5	2373
5708	9358	-	1172

MERDIA

CATOCHI	Sorteo # 4478
	4056
	5862
	7962
MULTI-X	FP
BIG 4	Sorteo # 4478
	8707
MULTI-X	X2
1OFF	Sorteo # 2534
	6759
ZODIAC	Sorteo # 4478
	3817
	CAPRICORNIO / Geminis
LUCKY 3	Sorteo # 1352
	800
MULTI-X	X2

ANOCHI

CATOCHI	Sorteo # 8424
	6461
	1891
	8120
MULTI-X	FP
BIG 4	Sorteo # 7468
	0968
MULTI-X	X2
1OFF	Sorteo # 2173
	1684
ZODIAC	Sorteo # 6227
	7023
	Capricornio
LUCKY 3	Sorteo # 1157
	762
MULTI-X	X2

LOTTO 5

Sorteo #		Joker	Letter
0	x Jackpot	Proximo Jackpot	
0	x Match 4+	140.000,-	
0	x Match 4		
0	x Afl. 12,00		

LOTTO DI DIA: 07-14-19-20-25

Sorteo # 6684		Proximo Jackpot
0	x Jackpot	51.000,-
5	x Match 4	
159	x Afl 8,00	

MINI MEGA: 15-21-23-25

Sorteo # 1723		Mega Ball 10
0	x Jackpot	Proximo Jackpot
2	x match 4	400.000,-
4	x Afl. 500,00	
71	x Afl 50.00	
70	x Afl.15,00	

MINI MEGA MEGA PLUS: **Afl. 520.000,-**

MEGA DI NUMBER KORSOU
Sorteo #

CACHI CACHI
Sorteo # 171
181154

Departamento di Aduana su orarionan di oficina pa dianan di Fiesta

Temporada di Pasco a yega. Departamento di Aduana Aruba ta informa di nan orario di oficina en conexion cu dianan di Fiesta:

- Diamars 24, diaranson 25 y diahuebs 26 di december 2024 e oficinanan di Aduana lo ta cera en conexion cu Pasco di Nacemento y ATV dag. Tur servicio pa cliente y publico en general lo reanuda riba diabierna 27 di december 2024.

- Diamars 31 di december 2024, diaranson 1 di januari y diahuebs 2 di januari 2025 e oficinanan di Aduana lo ta cera en conexion cu Aña Nobo y ATV dag. Tur servicio pa cliente y publico en general lo reanuda riba diabierna 3 di januari 2025.

Departamento di Aduana ta haci un suplica na tur su clientenan pa tene cuenta cu e informacion comparti pa evita cualkier inconveniencia y ta desea comunidad di Aruba Feliz dianan di Fiesta.

Cas Di Cultura
Vondellaan 2 Aruba
297-582-1010

F A D A
Campanastraat 5 Aruba
297-583-2999
297-583-9610

F A V I
Primavera 233 Aruba
297-582-5051
297-582-5222

F E P O
Engelandstraat 15 Aruba
297-583-1016
297-583-6607

Fundacion Contra Violencia Relacional
Tel: 583-5400

Fundacion Autismo Aruba
Irenestraat 21 Aruba
297-588-1179

Fundacion Pa Nos Muchanan
Cumana 2 Aruba
297-583-4247

Fundacion Tel Pa Hubentud
Wilhelminastraat 19 Aruba
297-588-6138

Koningin Wilhelmina Fonds
Spinozastraat 9 Aruba
297-582-0412

Mary Joan Foundation
Sabana Blanco 8 Aruba
297-588-9999

Rode Kruis Aruba
Pedro Gallegostraat 14
Tel.297-582-2219
Fax 588-3376

Famia Planea (SBVO)
Avenida Milio J Croes 17 B Aruba
297-588-9591
www.famiaplanea.org
famiaplanea@hotmail.com

Stichting Fundacion Guia Mi
George Madurostraat 34
297-582-0088

Y M C A
Calbasstraat 1 Aruba
297-582-3072

AL-ANON group
Sabana Liber #8, Noord
(close to the hotels)
Tel: 736-2952 or
593-7081

Dokter na warda

Oranjestad	San Nicolas
Hospital	Imsan
7:00 pm / 10:00 pm	24 ora

Botica na warda

Oranjestad:	San Nicolas:
Eagle:	Aloe:
Tel. 587 9011	Tel. 584 4606
EMERGENCIA	911

POLIS

Oranjestad	100
San Nicolas	104
Santa Cruz	105
Noord	107
Tip Line	11141
Brandweer	115
Ambulance	911
Hospital	527-4000
Imsan	524-8833
Warda Costa	913
Seguridad Nacional	11911
Cruz Cora	582-2219

BOTICA

Aloe	584-4606
4 Centro Medico	584-5794
Central	585-1965
Dakota	588-7364
Del Pueblo	582-1253
Eagle	587-9011
Kibrahacha	583-4908
Maria	585-8145
Di Servicio Noord	586-4606
Oduber	582-1780
Paradera	588-6638
San Lucas	584-5119
San Nicolas	584-5712
Santa Anna	586-8181
Santa Cruz	585-8028
Sero Preto	584-4833
Trupial	583-8560

UTILIDAD

Setar	117
Web	525-4600
Elmar	523-7147

FUNERARIA

Aurora	588-6699
Royal Funeral H.	586-4444
Ad Patres	584-2299
Olive Tree	584-8888

Servicio di Taxi

Aruba Transfer Tour & Taxi C.A.
Tel: 582 2116 /582 2010

Taxi Adres Services (24h)
Tel. 587 5900

A1 Taxi Services Aruba
Tel: 587-8850
Tel: 280-2828
Whatsapp: 592-7024

A prohibi sospechoso di spionahe Chines cu vinculo comercial cu Prins Andrew su entrada

(AP) - Un spion Chines cu vinculo comercial cu Prins Andrew a ser prohibi drenta Reino Uni a causa di preocupacion cu e ta posee un menasa na seguridad nacional.

Un tribunal di inmigracion a mantene e decision diahuebs den un veredicto cu a revela cu e nacional Chines a desaroya un laso cercano cu Andrew, asina tanto cu el a ser invita na e Prins su fiesta di cumpleaños.

Oficialnan di gobierno tabata preocupa cu e homber por a haci mal uso di su influencia pa motibo cu e prinsd tabata "bao presion considerable" na e tempo, segun e veredicto. E autoridadnan Britanico ta kere cu e nacional Chines, ken su nomber no a keda publica, ta trahando di parti di United Front Work Department, un brasa di Chinese communist Party cu ta usa pa influencia entidadnan den exterior.

E gobierno a determinacu e negociante "ta den un posicion di genera relacionnan entre oficialnan Chines cu figuranan di Reino Uni prominente cu por ser usa pa propositonan politico di parti di e estado Chines," segun e tribunalsu decision.

Den un declaracion di su oficina, Andrew, tambe conoci como Duke di York, a bisa cu el a acepta conseho di gobierno y a pausa tur contacto cu e nacional Chines asina cu preocupacionnan a ser treci dilanti.

"E Duke a conoce e individuo via canalnan oficial cu nada di naturalesa sensitivo trata," su oficina a bisa. "E no por duna mas comentario tocante topiconan relaciona cu seguridad nacional."

Prins Andrew, ruman chikito di Rey charles III, a ser critica varios biaha pa aparta di su responsabilidadnan real y renuncia na fondo publico den medio di preocupacionnan pa su relacion cu Jeffrey Epstein, e financiero Americano y pedofilo condena cu a comete suicidio den prizon na 2019.

Pronostico di Tempo

Tempo:
Awe tardi y awe nochi: parcialmente nubia cu un awasero pasahero
Den marduga y mañan: temporalmente hopi nubia cu un awasero breve y local

Temperatura maximo 31 grado Celsius
Temperatura minimo 26 grado Celsius
Indice di calor (heat index) den y rond di oranan di merdia: 32 pa 38 grado Celsius
Uv index: 8

Bahada di solo: 6:16pm
Subida di solo: 6:53am

Biento:
Modera for di direccion oost- noordoost; forsa 3 te 4 (12 te 30 km/ora, 7 te 16 nudo)
Durante di dia basta fuerte den rafaga; forsa 5 (31 te 39 km/ora, 17 te 21 nudo)

Situacion general di tempo:
Un coriente di aire for di noordoost lo sigui transporta humedad pa region local durante e periodo di pronostico aki. De bes en cuando mas nubia lo pasa riba e isla y produci algun awacero breve.

Condicionnan maritimo/ estado di lama:
Na partinan protege di costa: keto, rond di 1 pia.
Na partinan zuid: trankil 1 pa 2 pia
Na partinan oost te noordwest di costa: generalmente modera cu olanan alrededor di 4 pa 5 pia.

Aurora
Royal Pray
Funeral Home & Crematory

Ma pa loke ta ami, lo mi keda vigila,
Sperando riba Yehova. Lo mi warda ku
Pasenshi riba Dios, mi salbador. Mikeas 7:7

Nos ta anuncia fayecimento di nos ser stima:

Braula Tromp

*26 Maart 1936-†8 December 2024

Na nomber di su:
Yiunan: Franklyn y Patricia Franken
†Rudy Franken
Nestor y Florentina Franken
†Oscar Franken

Nietonan: Saskia y Patrick Fortin-Franken, Daisy Franken y Remigio Rasmijn, Mirjam y Bas Bruins-Franken, Nathaly Franken, Julitsa Franken, Milton Franken, Shamila Franken, Oscar Jr Franken y Maira Alejandra Suarez Rivera

Bisanietonan: Kevin y Jaïndrah Hernandez, Emily y Jacqueline Mohamed, Jaythan Dovale, Mariana Franken Suarez

Rumannan: †Teresita Tromp y famia
†Catharina Oduber y famia
Bertha Fingal-Tromp y famia
†Andrea Tromp y famia
Pascualita Tromp y famia
Magdalena Tromp y famia
Livia Vrolijk Tromp y famia
Ali Milo Lacle y famia

Mihor Amiga: Patricia

Demas famia. amıgonan, conocirnan y bisiñanan: Tromp, Franken, Ruiz, Oduber, Fingal, Lacle, Arends, Vrolijk, Muñoz, Trimon, Semeleer, Wolter, Russel, Rusfeld, Stamper, Ras, Giel, Hernandez Dovale, Mohamed, Suarez, Wester.

Nos kier a pidi disculpa si nos por a lubida un famia den nos tristeza

Nos ta invita bo pa acto entiero cu lo tuma lugar diamars 17 di december 2024 na Aurora Funeral Home di 9or pa 11or di mainta. Y despues lo sali bai pa santana catolico na Noord.

Nos ta lamenta cu despues di entiero nos no por ricibi bishita di condolencia na cas

Aurora
Royal Pray
Funeral Home & Crematory

Ki alegria, ora nan a bisami:
"Ban cas di Señor!"
I awor, ata mi aki para na bo porta Señor.
Salmo 122

Cu dolor na nos curason, pero conforme cu boluntad di Dios, nos ta participa fayecimento di:

Sr. Emerenciano Clemente Theysen

Cariñosamente yama "Emmy"
*23-01-1941 - †03-12-2024

Na nomber di su:
Mama: Sra. Vda. Fabia Nogera-Kock
Tata: †Simeon Theysen

Mama di su yiunan: Sra. Jean Banfield

Yiunan:
Beverly Theysen y Roland Geerman
John Theysen

Nietonan:
Naomi Chayadi y Lionel Maduro
Nathania Chayadi
Mark Theysen

Bisanietonan:
Dylan Gil
Tyler Gil
Lyahm Gil

Rumannan:
Rosa Abramo-Theysen y famia
†Liliana (Lily) Theysen y famia
Irena Velasquez-Theysen y famia
Walter Theysen y famia
Raymond Theysen y famia
Brenda Hermsen-Nogera y famia
Mirto Nogera y famia
Marcia Maria-Nogera y famia

Iha:
Ruthline Tromp-Theysen y famia

Tanta:
Filomena Gonzalez-Kock y famia

Pa e bon cuido y atencion di nos ser keri:
Wendy Theysen

Fundacion Hospice Atardi

Ta invita demas famia y amistadnan, mucho hopi pa menciona, pa un acto di despedida cu lo tuma luga na Aurora Funeral Home Dialuna, 16 di december 2024 di 2or pa 4or di atardi.

Acto di cremacion lo tuma luga den seno familiar. Despues di cremacion no ta ricibi bishita di condolencia na cas.

Oportunidad pa donacion na Fundacion Hospice Atardi. Lo tin un box disponibel.

Nos disculpa si den nos tristesa nos por a lubida cualkier persona.

Aurora
Royal Pray
Funeral Home & Crematory

"Señor ta mi wardador, mi'n tin falta di nada
Den cunucu di yerba berde e ta ponemi sosega.
E ta hibami na awa trankil,
Pa mi bolbe haña forsa".
Salmo: 23

Cu honda pena, pero conforme cu boluntad di Dios,
nos ta participa fayecimento di nos mama, wela, bisawela, tatarawela, ruman y tanta:

Maria Irma Solognier-Rasmijn

Mihor conoci como: "Mama Irma of Jaja"
30-September -1935 - †10-December-2024

Na nomber di su:
Casa: †Fransisco "Chico" Solognier

Yuinan:
†Marcela Solognier
†Reymundo Solognier
Alex y Elvia Solognier-Croes
Kenny y Magdalena Solognier-Maduro
Mirla Solognier

Nieta y Nietonan:
†Gina Vrolijk-Geerman y Famia, Rodney Geerman y Famia, Derrick Geerman Na Hulanda, Kendrick Solognier y Famia, Tamara Ras y Famia, Michel Solognier y Famia na Hulanda, Mirna Solognier & Famia Gabriel Solognier y yui, Thailia Dirksz-Ras y Famia, Dariela Solognier y Famia, Eliane Werleman y Famia, Christopher Rasmijn, Kaylee-ann Rasmijn, Jayden Rasmijn

Bisanieto y Bisanietanan:
Osrick Bislip, Roxainne Clement, Rozanne Clement, Garreth Vrolijk, Jarreth Vrolijk, Bjorn Tromp, D'dior Tromp, Ashley Geerman, Rodney Jr. Geerman, Khloe Tromp, †Ashantey Geerman, Dwight Geerman, Jean-Nelly Croes, Luciano Solognier, Maks Solognier, Ollie Solognier, Noah Solognier, Ezekiel Dirksz, T-Jay Dirksz, Genesis Dirksz

Tataranieta nan: Gabriela Bislip, Cataleya Bislip

Ruman nan:
†Roberto y Vera Rasmijn y Famia
†Maria y pascual y Famia
Olga y †Jenny y Famia
Bruno y Jeta y Famia
†Marcolino Rasmijn
†Agnes y †Fernando y Famia
†Ireno y Rita y Famia
†Maximiliano y Patricia
Jacintha y †Pedrito y Famia
Vicente Rasmijn
Theresita y Famia
Thomas y Famia

Ihanan:
Alison Geerman
Shahaira Boekhoudt
Roberto Rasmijn

Sobrino y sobrinanan, primo y primanan, amigo y amiganan y demas famia nan na Aruba, Bonaire, Corsow y Hulanda.

Demas Famianan: Rasmijn, Solognier, Croes, Maduro, Geerman, Ras, Werleman, Dirksz, Vrolijk, Ten Bohmer, Clement, Bislip, Peternella, Willems, Tromp, Trott, Nino Navas, Janga, Henricus, Janga, Vlijt, Kelly, Cornes, Boekhoudt, Kock, Quant, Farro.

Disculpa nos si den nos tristesa nos por a lubida di menciona un of otro famia y conocir.

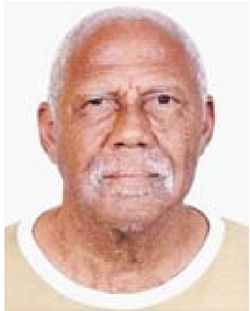
Acto di entiero lo tuma lugar Diasabra 14 December 2024 na Pray Funeral Home na San Nicolaas di 2'or te cu 4'or di atardi, despues nos lo hiba nos defunto stima na su ultimo lugar di sosiego na Santana Catolico na San Nicolaas.

Nos disculpa pero despues di entiero nos no por ricibi bishita di condolencia na cas.

Aurora
Royal Pray
Funeral Home & Crematory

The LORD is my shepherd, I shall not be in want. He restores my soul. He Guides me in paths of righteousness for his name's sake. Even though I walk through the valley of the shadow of death, I will fear no evil, for you are with me; your rod and your staff, they comfort me.

It is with profound sadness that we announce the passing of our beloved husband, father, grandfather, brother and uncle;

Raymond Marvin Levenston
Also known as Monchi
Sunrise 4th of February 1955
Sunset 07th of December 2024

Left to mourn his loss are:
Wife: Evelina Levenston-Bernadina

Daughter: Jennifer & Faroek Dahoe

Grandchildren: D'Jeandré & Rayshawn

Parents: †Arturo & †Joyce Levenston-John

Brothers:
†Alfredo & Mercedes Levenston-Willems & family
†Glenroy & Emelinda Levenston-Tromp & family
Junior Levenston & †Pamela Levenston-Banfield & family

Sister:
Sharon & Michael Illidge-Levenston & family

Nephews & Nieces:
Alvin, Ryan, Melissa, Jovanny, Junior, Monique, Michelle, Tommy-Lee & Steffany

Cousins:
Nico John, Richard John, Lydia John, Adolf John, Rosita John, Clifton Ollivierre, Robby Ollivierre

As daughters: Valentina, Roxanne, Fior
Good friends: Papito & Marvin
His ex-coworkers at Thrifty Car Rental.

Families: Levenston, Bernadina, Banfield, Brown, Dahoe, Diaz, Donata, Friday, Granger, Halman, Illidge, Jacques, John, Lourens, Maduro, Martinus, Mitchell, Tromp, Ollivierre, Servani, Simons, Susanna, Willems, Van Stralen.

The funeral service for the late Raymond Levenston will take place on Monday, December 16, 2024. He will be laid out at the Pray Funeral Home from 2:00 pm to 3:30 pm for condolences. The funeral service will follow from 3:30 pm to 4:00 pm, after which the burial will take place at the cemetery in Sabana Basora.

Please note that we will not be receiving any condolences at home after the funeral.

We sincerely apologize if, in our grief, we have unintentionally omitted the names of any family members.

Aurora
Royal Pray
Funeral Home & Crematory

Libertad
No haci mi dolor
No kit'e fo'i mi
No laga mi keda sin bula manera un parha.
No tawata tin ni dia ni anochi.
No tawata tin momentonan cu mi no tawata pensa riba mi famia.
No keda ningun dia sin gosa di dje.
Ni kita loke mi a haya sin paga p'e.
No tin placa pa paga pa bo "libertad'
Danki, Tata Celestial, pa duna mi "Libertad"
"Laga mi cu mi Libertad"
Autor: Jacky Geerman

Sra. Sandra V. F. F. Growell
*04-12-1962 - †09-12-2024

Na nomber di su:
Yiu nan:
Joandra y Rigoberto Marcano-van der Linde
Jeanine y Kenrick Marcano-Pichardo
Dianne y Arthur Koolman-Gomez
Nieto(a) nan:
Janey Wong-Fat y Roman Moeharram
Alejandra Kransen y Christine Plet
Aishley Kransen y Jarrich Ruiz
Engel-Lee Wong-Fat y Angel Bolivar
Gilbert Angel
Riandra van der Linde
Gil-vano Angel
Davina Angel
Gilyon Angel
Ruman nan:
Dino, Doortje y yiunan
Leo, Hafida y yiunan
Glenda, Lindo y yiu
Amiga di cas: Tina y Theresa
Manera un yiu: Glarileydis y famia
Madrina: Pepe Nia Growell
Tanta y omo nan, primo y prima nan, sobrino y sobrina nan, bisiña nan, conocir nan.
Demas famia: Growell, Gamarra, Marcano, Koolman, van
der Linde, Pichardo, Gomez, Wong-Fat, Kransen, Angel, Heronimo, Ait Ahmed, Lopez, Geerman, Plet, Ruiz, Moeharram, Bolivar

Ta invita pa acto di condolencia y despedida cual lo tuma lugar na Aurora Funeral Home diamars 17 di December 2024 di 7'or pa 9'or di anochi.

Lo desea pa bini bistir na color cora.

Enbes di flor of krans lo tin un box disponibel pa hasi donacion.

Disculpa si nos por a lubida algun famia y conocir, despues di crematie nos no por ricibi bishita di condolencia na cas.

Aurora
Royal Pray
Funeral Home & Crematory

"Señor ta mi wardador, mi'n tin falta di nada
Den cunucu di yerba berde e ta pone mi sosega
E ta hiba mi na awa trankil
Pa mi bolbe haña forza"
Salmo 23

Nos ta anuncia fayecimento di nos ser stima:

Ysabel Dania-Arias
*30-07-1947 - †08-12-2024

Casa: †Teofilo Dania

Na nomber di su
Yiunan:
Fidelina Arias y famia
Rosa Maria Brito-Arias y famia

Nietonan:
Aneury Antonio Veras Brito y famia
Karina Mena Arias y famia
Loenqui Antonio Veras Brito y famia
Karolina Ysabel Mena Arias y famia
Nikaury Franchezca Veras Brito y famia
Reymon Antonio Mena Arias y famia

Bisanietonan:
Andrew, Eduardo y Aaron

Rumannan:
Sergio Augusto Arias y famia
Federico Antonio Arias Brito y famia

Swa y Cuñanan:
Rudolf y Sita Dania y yiu
Elvira Dania
Lourdes y Orlando Villacis-Dania
Erwin y Lucia Dania y famia
Fabiola Dania

Sobrino y sobrinanan, ex Coleganan di Renaissance Hotel

Demas famia: Arias, Dania, Brito Arias, Veras Brito, Mena Arias

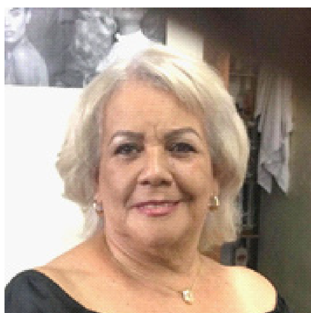
Ta invita tur amiga y amigonan, bisiñanan y conocirnan pa e acto di condolencia y entiero cu lo tuma lugar diasabra 14 di december 2024. Ysabel lo ta reposa for di 2'or pa 4'or na Aurora Funeral Home. Pa 4'or ta sigui cu acto di cremacion cual ta tuma lugar den seno familiar.

Nos disculpa si nos por a lubida di menciona algun famia.

Despues di entiero no ta ricibi bishita di condolencia na cas.

"Señor ta mi wardador, mi'n tin falta di nada
Den cunucu di yerba berde e ta ponemi sosega.
E ta hibami na awa trankil,
Pa mi bolbe haña forsa".
Salmo: 23

A laga nos cu Fé den Señor:

Elsa Elvira Boot-Kock
Mihor conoci como :"Elvira of Chivira"
Casa di Pieter Boot
*19-10-1947 Aruba
†30-11-2024 Colombia

Na nomber di su:

Yiunan y nieta(o)nan:
Michel Boot y Rebecca Maduro (Aruba)
Amilia y Rachel y mama Patricia (New York)
Marco y Silvana Boot Arango (Aruba)
Stephany y Brandon
Monique Boot y Rene de Meij (Hulanda)
Nicky y Julian

Rumannan na Aruba:
Carmen de Cuba y famia
Chommy y Annie Kock vd Bosch
Chinchin y Denny Kock Willems y famia
Cholita y Alberto Oviedo y famia
Lidia y Erwin Borgelt y famia

Ruman na Hulanda:
Edwin Kock y Helena Jablonski y famia

Swa y cuñanan na Hulanda
Hanny y Willem Overduin y famia
Leo y Liesbeth Boot y famia
Jurien Boot y famia
Jan y Bertha Boot y famia

Marleen y Herman Huson y famia
Corien Boot
Marijke Boot
Eddy y Anjo Boot y famia

Y demas famia: Arends, Arango, Boot, vd Berg, Borgelt, vd Bosch, de Cuba, Dijkhoff, Erasmus, Garcia, Huson, Jablonski, Kock, Maduro, de Meij, Paskel, Overduin, Oviedo, Quist, Verloo, Willems

Nos ta pidi disculpa si den nos tristesa por a lubida di menciona cualkier famia of conoci.

Acto di entiero lo tuma lugar Diasabra 14 di December 2024 di 9'or pa 11'or di mainta na Aurora Funeral Home. Despues lo sali bai pa santana central na Sabana Basora.

Nos ta lamenta cu despues di entiero no ta ricibi bishita di condolencia na cas.

Francia: Presidente Macron ta nombra aliado centrista Bayrou como proximo prome minister

(AP) — Presidente Frances, Emmanuel Macron ayera a nombra aliado centrista François Bayrou como prome minister den un esfuerso pa atende e crisis politico profundo na e pais, despues cu un voto parlamentario historico a baha e gobierno anterior siman pasa.

Bayrou, 73, ta un partner crucial den aliansa centrista di Macron, kende tabata un figura conoci den politica Frances pa decadas. Su experiencia politico ta mira como clave den esfuersonan ma restaura stbailidad ya cu ningun partido tin un mayoria riba su mes den Asamblea Nacional.

Oficina di Macron a bisa den un declaracion cu Bayrou "ta encarga di forma un gobierno nobo."

Ex-prome minister Michel Barnier a renuncia siman pasa despues di un voto di desconfiansa impulsa pa disputa di presupuesto den Asamblea Nacional, lagando Francia sin un gobierno funcional. Macron den un discurso na e nacion a priminti di keda a cargo te cu su termino caba na 2027.

Ta spera cu Bayrou ta bay tene combersacion cu lidernan politico di varios partido den proximo dianan pa scoge ministernan nobo. E tarea ta parce un reto pasobra aliansa centrista di Macron no tin mayoria den Parlamento, y gabinete di Bayrou lo mester depende riba legisladornan modera di tanto iskierda y derecha pa keda na poder.

Ta spera algun conservador pa ta parti di e proximo gobierno.

Strategia di Macron tin meta pa preveni lider di derecha extremo, Marine Le Pen di tene poder pa kibra gobierno. Le Pen a yuda retira Barnier doord di join forsa di su partido Rally Nacional cu iskierda pa pasa e voto di desconfiansa siman pasa.

Presidente di Rally Nacional, Jordan Bardella a bisa diabierna cu su partido lo asumi un maneho di "wait and see" pa awo. "Nos lineanan cora ainda t'ey, nan no ta bay cambia," el a adverti. Oficialnan di Rally Nacional, incluyendo Le Pen, a bisa cu nan kier cualkier ley nobo di presupuesto preserva e poder di compra di pueblo Frances.

Nombramento di Bayrou tambe ta den linea cu esfuersonan di Macron pa construi un pacto di no-agresion cu e Socialistanan pa asina nan compromete pa no vota contra gobierno den cualkier mocion di desconfiansa den futuro.

Mathilde Panot, cabesante di e grupo di ultra iskierda, La France Insoumise den Asamblea Nacional, a critica nombramento di Bayrou den un mensahe riba X como "continuidad di politica malo (di Macron)." El a bisa cu su partido ta cla pa vota pa un mocion di desconfiansa contra e gobierno nobo.

Bayrou ta lidera e Movemento Democratico centrista, conoci como MoDem, cual el a funda na 2007.
Na 2017, el a sostene e prome campaña presidencial di Macron y a bira un partner di peso den e aliansa centrista di e presidente Frances. E tempo aya a nombr'e minister di Husticia, pero el a renuncia rapidamente for di gobierno memey di un investigacion riba e supuesto malversacion di MoDem di fondonan di Parlamento Europeo.
Bayrou a keda declara inocente den e caso aki den un corte na Paris, cu a haya ocho otro oficial di partido culpable y a sentencia e partido cu un boet.

Bayrou a bira conoci pa publico Frances tempo cu e tabata minister di Educacion di 1993 pa 1997 den un gobierno conservador. E tabata candidato pa presidente tres biaha, na 2002, 2007 y 2012.

Presidente Turco ta ofrece pa media entre Sudan y EAU

(AP)—Presidente Turco Recep Tayyip Erdogan a tene un yamada telefonico cu e lider militar di Sudan ayera y a ofrece pa media y resolve tension cu e Emiratos Arabes Unidos, segun e oficina di e lider Turco.

E oferta na e lider militar Sudanes, Gen. Abdel-Fattah Burhan, ta bin algun dia despues di cu Erdogan a media un trato entre Etiopia y Somalia. E trato ta inicia discusion tecnico diseña pa resolve un disputa cu a surgi despues cu Etiopia a firma un trato cu Somaliland, un region separa di Somalia.
Erdogan a conta Burhan cu Turkia tabata dispuesto pa media pa resolve disputa entre Sudan y EAU. El a bisa cu e "principionan di Turkia ta inclui establece paz y stabilidad na Sudan, preservando su integridad teritorial y soberania, y preveni e pais bira un zona di intervencion externo," segun un declaracion for di e oficina presidencial di comunicacion na Turkia.
E gobierno Sudanes ta acusa EAU di provee arma na su rival paramilitar y prolonga e conflicto na Sudan. EAU a rechasa esaki y ta acusa e gobierno di nenga pa negocia paz cu su enemigo.
Sudan a cay den conflicto na april 2023, ora tensionnan entre su ehercito y lidernan paramilitar a resulta den bringamento den e capital, Khartoum, y a plama pa Darfur y otro regionnan. Mas cu 13 miyon hende a ser desplasa y e pais ta den crisis humanitario mas pio na mundo.

Nacionnan di UE ta acorda accion contra traficante di migrante

(AP) — Paisnan di Union Europeo a bay di acuerdo ayera cu un propuesta di ley cu meta pa preveni y combati trafico di migrante, cual criticonan ta bisa cu lo ser usa contra hende of gruponan caritativo purbando di yuda migrantenan den problema.

Meta di e ley nobo ta pa amplia e definicion di kico trafico di migrante ta involucra y aumenta sentencia di prison y boet. E acuerdo entre e 27 pais miembro di UE ta forma nan posicion pa negociacionnan final riba e ley cu Parlamento Europeo.

"SI nos kier ta serio tocante proteccion di nos frontera, nos mester reforsa e lucha contra traficacion di migrante," segun minister di Husticia Hungaro, Bence Tuzson, kende su pais tin presidencia di UE. "Criminalisa e ofensa aki den un manera uniforme na UE por tin un rol clave den e area aki."

Alrededor di 380mil crusamento no autorisa a keda detecta na e fronteranan externo di UE aña pasa. Agencia policial Europol ta calcula cu mas cu 90 porciento di e migrantenan aki cu alcansa costanan Europeo ta usa servicio di traficantenan.

E ley lo obliga tur pais pa sigura cu lo ta un crimen pa cualkier persona intencionalmente yuda un migrante drenta, crusa of keda den UE a cambio di "beneficio financiero of material." Traficadornan condena mester keda cera pa hasta tres aña, of mas di 10 aña si un persona muri. Ta pone multa pa organisacionnan of nan representante implica den traficacion di hasta 40 miyon euro.

E propuesta ta contene un "clausula humanitario" cu lo "specifica cu cierto asistencia na migrantenan iregular, notablemente asistencia na famia cercano of sosten pa provee necesidad humano basico, por no cualifica como e ofensa criminal di traficacion di migrante."

Sinembargo, paisnan miembro lo no ta obliga legalmente pa aplica e ley.

Plataforma pa Cooperacion Internacional riba Migrante Indocumentado (PICUM), cu ta representa 160 organisacion enfoca riba derechonan di migrante, ta preocupa cu e naturalesa no obligatorio di e clausula por nifica mas accion legal contra migrante y hende cu ta yuda nan. Su oficial senior di defensa, Marta Gionco, a bisa cu e propuesta di ley "ta bay den direccion di mas criminalisacion, cu mas hende spera di enfrenta huicio, boet y sentencia di prison pa simplemente yuda otro hende." Algun migrante ta acusa como traficante pa dirigi e barconan riba cual a gara nan.

PICUM ta bisa cu al menos 117 persona ta enfrenta proceduranan legal pa yuda migrante aña pasa y al menos otro 102 persona na 2022. Algun a keda acusa pa rescata of yuda migrante den problema riba lama, otronan pa provee shelter, cuminda, awa of paña.

Italia a cuminsa un campaña legal contra NGOnan cu ta acusa di atrae hende na su costanan door di usa barco den Mediteraneo buscando barconan di migrante den problema. Autoridadnan Italiano a confisca y embarga barco di caridad decenas di biaha den añanan recien.

Motibo pa confisca nan, hopi biaha pa simannan y algun biaha lunas, ta varia di "yuda y facilita migracion ilegal" te cargonan aparentemente menor manera "iregularidadnan tecnico" di seguridad maritimo of "maneho ilegal di desperdicio."
A confisca un barco pa no ignora yamado di auxilio di migrante mientras tabata hibando otro migrantenan cu a rescata na un puerto safe; otro pa transporta "demasiado pasahero" despues di un rescate. Un avion spotter di NGO a keda poni riba tera pa pasa demasiado ora riba lama.

ARUBA VANDAAG®

Zaterdag 14 december 2024 www.bondia.com Email: noticia@bon dia.com Tel: 582-7800 Fax: 582-7044

Alarmante toename in dodelijke verkeersongevallen

Pagina 3

Evelyn Wever-Croes is de grootste stemmenwinnaar van de verkiezingen van 2024

Pagina 6

Verhoging van tarieven in de VS heeft effect op Aruba

Pagina 2

ARUBAVANDAAG

Verhoging van tarieven in de VS heeft effect op Aruba

Lokale handelaren werken eraan om de impact op consumenten te beperken

Hubert Dirks, een van de belangrijkste importeurs van brandstof op Aruba, bekijkt de komende periode met veel zorgvuldigheid. De aankondiging van verhoogde tarieven op producten uit China, Canada en Mexico die de VS binnenkomen, heeft wereldwijd veel handelaren en zeker ook op Aruba aangespoord om strategieën te plannen om drastische prijsstijgingen te beperken. Want, zoals Dirks zegt: “Als de VS verkouden wordt, krijgen wij griep.”

Zoals bekend heeft de verkozen president Donald Trump aangekondigd de tarieven op alle producten uit Mexico en Canada met 25 procent te verhogen, en daarbovenop een extra 10 procent op producten die al geïmporteerd worden uit China. Deze maatregelen zijn bedoeld als vergelding voor de migratieproblemen aan de grenzen en de toestroom van drugs, met name fentanyl. Het gaat hierbij om de drie grootste handelspartners van de VS, die vaak de basis leveren voor Amerikaanse productie. Canada is de grootste exporteur van gas en olie naar de VS, terwijl Mexico voertuigen en auto-onderdelen exporteert. China exporteert op zijn beurt elektronica zoals smartphones en laptops. De VS heeft een zogenoemd 'handelsdeficit', waarbij het meer importeert dan exporteert, wat Trump als onacceptabel beschouwt. Hoewel niet alle economen dit als problematisch zien, gelooft Trump dat deze tarieven zullen helpen dit onevenwicht te herstellen. Echter, de overgang naar productie binnen de VS kost tijd en is extreem duur.

“Vooral als je bedenkt dat China zijn industrie subsidieert. De Chinese overheid levert stroom zonder extra kosten aan zijn industriële sector, die daardoor veel goedkoper kan produceren,” aldus econoom Randall Croes. “Het is moeilijk voor de Amerikaanse industriële sector om te concurreren met de energiekosten en arbeidskosten van China.” Hoewel Croes de tariefverhoging meer ziet als een middel om de grenzen voor immigranten te sluiten, is de realiteit dat China zich al voorbereidt op toegang tot andere markten zonder via de VS te hoeven gaan. “China heeft een haven van meer dan een miljard dollar gebouwd in Peru, wat de deur opent voor gemakkelijker export naar andere Zuid-Amerikaanse landen. Aruba kan hier ook van profiteren.”

Frans Ponson van DoIt Center, dat al producten uit Colombia importeert, is echter voorzichtig en houdt nauwlettend in de gaten wat leveranciers in Miami kunnen doen. Als prijzen in de VS stijgen, zullen ze ook op Aruba stijgen. In ieder geval zullen producten uit de VS duurder worden. Idealiter zouden ASTEC en APA hun tarieven kunnen aanpassen om kosten te verlagen, maar Ponson ziet dit niet snel gebeuren. “Anders is het onmogelijk om de impact van prijsstijgingen in de VS te beperken. Als eieren en appels in de VS duurder worden, worden ze hier ook duurder. We hebben geen controle over prijzen in de VS. Als alle fruitprijzen die de VS binnenkomen stijgen, stijgen ze ook hier. Alleen als bedrijven in Miami oplossingen vinden om de tariefverhoging te omzeilen, kunnen wij ontsnappen. Maar als prijzen in de VS stijgen, stijgen ze ook voor consumenten op Aruba.”

Producten uit andere markten halen blijft een mogelijkheid, volgens Ponson, maar opnieuw: “Een land als de Dominicaanse Republiek verkoopt bijvoorbeeld een container avocado's. Wat de VS biedt, is consolidatie. Omdat we geen enkele container met limoenen kunnen kopen. De VS koopt 20 containers en zorgt voor de distributie.” Frans Ponson denkt dat een andere optie is dat alle importeurs op Aruba gezamenlijk kopen, “maar samenwerking op Aruba is nog niet zo ver. Dat is het probleem én het voordeel van werken met de VS.”

Voor DoIt Center is het lastig, maar Ponson erkent dat voor een bedrijf als Compra het makkelijker is om voedsel uit een ander land dan de VS te halen. En dat is precies wat Compra ook doet, volgens zijn directeur. “Compra werkt aan een groot alternatief en zoekt zo snel mogelijk andere exporteurs, omdat we de opties moeten uitbreiden.” Compra richt zich op Colombia en Chili, van waaruit producten via Barranquilla kunnen worden aangevoerd, en werkt al aan plannen die gunstig zullen zijn voor consumenten. Het transport zal plaatsvinden via een zogenoemde RoRo Charter, een vrachtvervoerservice. “Als dit lukt, en ik ben ervan overtuigd dat het zal lukken, breekt er een nieuw tijdperk aan voor Aruba,” aldus Hubert Dirks.

Randall Croes heeft er alle vertrouwen in dat de handelaren op Aruba de nieuwe uitdaging zullen aangaan en overwinnen. “Arubaanse handelaren hebben altijd inventief gewerkt en oplossingen gevonden. Het is niet voor niets dat de inflatie op Aruba de laagste in de hele regio was, dankzij het werk van de handel. Dat heeft Aruba altijd gered,” concludeert Randall Croes.

Alarmante toename in dodelijke verkeersongevallen

Oproep aan de gemeenschap om bewust te rijden

De afgelopen weken heeft Aruba een reeks verkeersongelukken gekend, waarvan sommige met een dodelijke afloop. Met slechts twee weken te gaan in 2024, staat het aantal verkeersdoden op 13, een alarmerend cijfer dat de gemeenschap schokt.

Volgens gegevens van Trafico Sigur waren er tot nu toe in 2024 7.984 verkeersincidenten, waarvan 13 met een fatale afloop. Veel van de ongelukken hadden alcoholgebruik als onderliggende oorzaak, een terugkerend probleem dat de autoriteiten zorgen baart.

Enkele van de meest opvallende incidenten:

In januari stierf een man van 37 jaar in een ongeluk bij Tamarijn All Inclusive.

In maart verloor een 20-jarige bromfietser zijn leven in een frontale botsing met een auto, waarbij de bestuurder van de auto onder invloed was en geen rijbewijs had.

In juli schokte een ongeval bij Tierra del Sol, waarbij een 17-jarig meisje overleed, de gemeenschap. De auto was door de klap volledig in tweeën gescheurd.

Recente fatale ongevallen, waaronder een hit-and-run in december bij Pos Chikito, hebben de aandacht gevestigd op de ernst van verkeersveiligheid.

De politie benadrukt dat in veel gevallen bestuurders onder invloed van alcohol reden. Commissaris drs. Ramon Arnhem roept automobilisten op om niet te rijden onder invloed en gebruik te maken van een verantwoordelijke chauffeur indien nodig.

Strikte handhaving en sancties

Bestuurders die verdacht worden van rijden onder invloed moeten een alcoholtest ondergaan. Bij een ademtest mag het alcoholgehalte niet hoger zijn dan 220 µg/L, en bij een bloedtest niet hoger dan 0,5 mg per 100 ml bloed. Overtreders riskeren boetes tot 25.000 florin of een gevangenisstraf tot 2 jaar.

Daarnaast wordt het gebruik van een telefoon tijdens het rijden als zeer risicovol beschouwd. Chauffeurs die betrapt worden met een telefoon in de hand riskeren een boete tot 10.000 florin of een gevangenisstraf van maximaal 3 maanden.

De politie blijft de gemeenschap oproepen om voorzichtig en bewust te rijden, om zo verdere tragedies op de weg te voorkomen.

Verkiezingen veranderen de … *Werkelijkheid in het land niet…*

De verkiezingen kwamen en waren ook zo voorbij en hebben het uitzicht achtergelaten op een nieuwe regering om onze landszaken te besturen. Hoeveel er zal veranderen op basis van de wensen vn de partijen die in de regering komen is nog niet bekend, maar gezien de zaken die voor het landsbestuur van belang zijnblijven we in feite veel aangelegenheden zien waarvan het maar de vraag is hoeveel er eigenlijk niet verandert omdat er een andere regering komt. Dit heeft natuurlijk alles te maken met het feit dat ons land gebonden is aan hetfinancieel toezicht van de Koninkrijksregering. Er is een bestuurslaag boven onslandsbestuur die de grenzen aangeeft van wat welke regering ook lokaal kan doen, ook omdat de middelen om meer te doen gewoonweg ontbreken.De inmiddels beëindigde campagne heeft ons enkele voorbeelden verschaft van zaken die men heeft beloofd waarbij we ons afvragen hoe dat betaald moet worden.

Zo hebben we bijvoorbeeld de belofte om de AOV-uitkering drastisch te verhogen. De christendemocratische partij die de belofte heeft gedaan om die uitkering met 50% te verhogen is een belangrijke kandidaat om de meerderheidspartij te wordenin de volgende regering. We kennen al de reactie van de SVB dat een dergelijke verhoging de reserves van het AOV-fonds, na de Covid-crisis nauwelijks weer aangesterkt, binnen twee jaar zal hebben uitgeput. De reële cijfers? Volgens de laatste beschikbare jaarrekening van SVB 2022, (waar blijft 2023 trouwens?) heeft SVB in 2022 Afl. 280,7 miljoen aan AOV/AWW uitgekeerd, bij premie-inkomsten van Afl. 320 miljoen. Als men 50% meer gaat uitkeren dan stijgen de lasten tot Afl. 420 miljoen, bij inkomsten van honderd miljoen minder; op geen enkele wijze een houdbaar perspectief. Maar dat is niet de enige manier waarop men de gepensioneerde extra inkomsten kan geven. Er bestaat nu al de zogeheten 'reparatietoeslag'die het product is van de sociale dialoog die diezelfde partij in 2010 heeft ingesteld in overleg met de sociale partners en die de daaropvolgende kabinetten intact hebben gelaten, hoewel het niet hun initiatief was. Een praktische vraag: hoeveel kost die 'reparatietoeslag' ons momenteel? Volgens de genoemde jaarrekening 2022 van SVB, is er Afl. 31,2 miljoen aan AOV en AWW uitgekeerd. Met de eerdergenoemde Afl. 280,7 miljoen aan AOV/AWW is de reparatietoeslag ongeveer 11% van wat het AOV/AWW fonds uit eigen middelen uitkeert. Sinds augustus 2024 is de reparatietoeslag met Afl. 30 per maand verhoogd, waardoor de toeslag op Afl. 200 per maand uitkomt. Het totaalbedrag van deze operatie is nog niet beschikbaar, maar zal in ieder geval uitkomen op minstens Afl. 36 miljoen per jaar. Dramatische cijfers? Nee, als opeenvolgende kabinetten op deze wijze het ouderdomspensioen mede willen blijven financieren uit de directe staatskas, kan men de daarvoor nodige middelen wel vinden. Maar, bijvoorbeeld de toeslag met 100% verhogen betekent extra kosten van zeker Afl. 75 miljoen, die meegenomen moeten worden in de begroting 2025 die wel is aangeleverd maar niet behandeld noch goedgekeurden die dus nog gewijzigd kan worden als het nieuwe kabinet dat wenst. Wat inieder geval duidelijk moet zijn is dat dit bedrag niet uit hetinmiddels befaamde surplus kan komen, dat niet bedoeld is voor dit soort uitgaven maar uitsluitend voor schuldaflossing en investeringen. Dat houdt dan in dat de enige wijze waarop geld binnen de begroting gereserveerd kan worden voor dit doel het snijden is in andere uitgaven die al begroot zijn. Zien we een nieuw kabinet een start maken met de schaar te zetten in de begroting om ruimte te scheppen? Nee, maar er is wel een andere weg die men kan bewandelen: het geld gewoon uitgeven en het toezicht van het Koninkrijk confronteren met een 'fait accompli'. Geen optie die wij aanbevelen maar het zou geen unieke actie zijn want de huidige demissionaire regering heeft precies dat gedaan met de salarisverhoging van de ambtenaren en trendvolgers. Er was geen duidelijke en sterke reactie vanuit de Nederlandse regering,dus men kan altijd uitproberen of dit ook lukt.

Dit brengt ons op een ander aspect van het financieel toezicht van het Koninkrijk. Dat betreft het Lanspakket dat na vier jaar nogsteeds niet echt veel ontwikkeling laat zien; veel is nog steeds in de voorbereidingsfase. Het lijkt absoluut noodzakelijk dat in de komende vier jaar spijkers met koppen wordt geslagen. Misschien komt het daardoor dat de huidige premier nogal relaxed overkomt, ondanks het aanstaande vertrek,vanuit de wetenschap dat er zoveel halfgare zaken zijn blijven liggen die de volgende regering voor de kiezen krijgt? Het zijn er nogal wat maar een belangrijke is de fiscale hervorming die nog niet eens halverwege is gekomen maar is blijven steken in onder andere de weigering om de omzetbelasting (BBO) te laten vallen ten gunste van een Btw, wat een einde kan betekenen van deze belangrijkste lokale inflatoire factor. Het is onbegrijpelijk dat de vertrekkende regering deze belangrijkste veroorzaker van de inflatie blijft handhaven,verwijzend naar een geleidelijke daling van de inflatie, iets wat in ieder geval niet geldt voor de sector voedingsmiddelen. Dit is niet voor niets een belangrijk struikelblok voor de kleinere inkomens,die een groot deel van de bevolking uitmaken, die aan het eind van hun geld een stuk maand overhouden. De bestaande problemen lijken ons echter geen zaken die worden opgelost door mensen meer inkomsten te beloven. Er wacht het volgende kabinet nog grote uitdagingen.

ARUBA VANDAAG

AOV-pensioen met 50% verhogen... *Maar bestaat er alleen maar AOV...?*

De onderhandelingen om een nieuwe regering te vormen zijn nog niet of nauwelijks onderweg, maar de taken die welke regering ook aan zal moeten pakken zijn levensgroot aanwezig. Van diverse zijde hebben we het commentaar gehoord dat de partij met 'de sleutel' in handen nogal wat te vertellen zal krijgen omdat zij te beslissen hebben met welke van de twee grote partijen zij gaan regeren.

Dat laatste klopt inderdaad maar dat betekent nog niet dat die grote partij, welke het ook wordt, automatisch akkoord zou moeten gaan met hetgeen die kleine partij met drie zetels te berde brengt. In ieder geval gaat de grote partij de meerderheid aan ministers leveren, die niet zomaar hun jawoord gaan geven aan een regeerplan dat zij niet ondersteunen. Dat betekent dat er nogal wat discussie gevoerd zal gaan worden om tot elkaar te komen. En sommige van die punten zijn nu al aanwezig. Daar is bijvoorbeeld het plan van de leider van de christendemocratische partij om de pensioenuitkeringen met 50% te verhogen, zonder verdere details hoe dit gefinancierd moet worden. We hadden een dergelijk plan kunnen verwachten want dit is niet de eerste keer dat deze partij op de proppen komt met een voorstel tot drastische verhoging van de AOV-uitkering. In het verleden heeft de verhoging met 100% van de uitkering ernstige gevolgen gehad voor de AOV-reservefondsen. Om het historische verhaal van de bemoeienissen met het fonds compleet te maken moet gezegd worden dat de andere grote partij enkele jaren daarvoor ervoor had gekozen om de pensioenleeftijd te verlagen, van 62 naar 60 jaar, terwijl het fonds zelf in de jaren zestig een start had gemaakt met een pensioenleeftijd van 65 jaar en al eerder een verlaging had meegemaakt van 65 naar 62 jaar.

We kunnen dus constateren dat de maatregelen die begin jaren 2010 genomen moesten worden, onder andere de beslissing dat de pensioenleeftijd geleidelijk aan tussen 2014 en 2024 verhoogd zou worden naar de oorspronkelijke 65 jaar, in feite noodzakelijk waren om de politieke manoeuvres om het publiek gunstig te stemmen terug te draaien. Die politici hadden beter moeten weten maar zoals vaker was dat dus niet het geval. En men kan niet zeggen dat men niet wist wat voor uitwerking dit zou hebben, er waren immer kritische geluiden aanwezig die men bewust negeerde.

Wat we nu zien is een plan om de AOV-uitkering te verhogen met ongeveer Afl. 700 per maand, welk voorstel mede bijgedragen heeft aan het electorale succes van vorige week voor de christendemocratische partij. Maar nu het op de onderhandelingen aankomt om tot een nieuw kabinet te komen, lijkt het niet makkelijk voor een nieuwe kleine partij, die campagne heeft gevoerd met zaken als een lange termijnvisie en planning in het vaandel, om akkoord te gaan met een dergelijk plan. Volgens hen was het namelijk vooral het ontbreken van visie en planning bij de twee grote partijen, die het politieke scenario sinds 1986 hebben gedomineerd, dat tot dergelijke situaties had geleid en het voorstel om nu weer de AOV-uitkering te verhogen komt dan ook rechtstreeks uit de kast met partijpolitieke relikwieën. Toentertijd heeft de drastische verhoging van de uitkeringen geleid tot een proces van gestage uitholling van de AOV-reserves die voortduurde tot de beschreven maatregelen in de beginjaren 2010, waarbij het nemen van maatregelen terug werd geworpen in de schoot van diezelfde partij die de verhoging had doorgezet. Nu echter zou de gepropageerde verhoging met 50% de kas binnen twee jaar leeg laten; dus hier hoeft niet eens gepraat te worden over een lange termijnvisie... We kunnen ons voorstellen dat in deze vorm dit een 'dealbreaker' in de onderhandelingen kan worden.

Maar, dit hoeft natuurlijk niet de finale overeenkomst te zijn. Het kan zijn dat men water bij de wijn doet en men uitkomt bij een voorstel dat beter te hanteren is, want de realiteit is wel dat het niveau van de AOV-uitkering, zeker gezien het huidige prijspeil, niet om over naar huis te schrijven is. Maar als we dan toch met een bredere kijk op zaken moeten bezien wat de mogelijkheden zijn naast het AOV-pensioen, moeten we dan niet de andere pensioenvormen mede in ogenschouw nemen? Bijvoorbeeld: er geldt sinds 2012 de wetswijziging die de aanvullende verplichte pensioenverzekering voor de privé sector tot leven bracht. In drie jaar tijd werd toen de minimale premie van 6% bereikt en de uitvoering werd ondergebracht bij twee verzekeringsmaatschappijen, Ennia en Fatum/ Guardian Group. Dit plan loopt al meer dan 10 jaar maar de diverse regeringen hebben altijd verzuimd om de toezichthouder te benoemen, die dezelfde wet voorschrijft, en die de naleving moet garanderen, iets wat de verzekeringsmaatschappijen als private entiteiten niet kunnen doen. In een recent interview van dit medium met de directeur SVB heeft hij bij navraag ook gewezen op deze nalatigheid, die vooral negatief kan uitpakken voor werknemers van kleinere bedrijven die zodoende het extra pensioen mislopen dat vooral voor hen is gecreëerd, daar de grotere bedrijven meestal al een pensioenvoorziening hadden voor hun personeel. Het is opmerkelijk dat in de verkiezingscampagne door geen enkele partij met een woord is gerept over deze kwestie, zelfs niet door de christendemocratische leider die samen met de sociale partners aan de wieg heeft gestaan van deze pensioenverzekering.

Alles wat we hier naar voren brengen betekent niet dat we geen verbetering in de situatie van de gepensioneerden wensen te zien. Het leven in Aruba is enorm duur en in de laatste jaren zien we een gestaag groeiende groep die in de financiële problemen is geraakt. Echter, dit kan er niet toe leiden dat populistische schijnoplossingen moeten worden geaccepteerd, waarvoor de uiteindelijke rekening nog moet worden opgemaakt en die we straks nog gepresenteerd zullen krijgen. Het is nooit de politicus die betaalt...

Politie houdt chauffeur aan van dodelijk ongeluk met doorrijden in Pos Chikito

Deze week heeft het Korps Politie Aruba de chauffeur aangehouden die verantwoordelijk was voor het dodelijke ongeluk in Pos Chikito op 2 december, waarbij het leven werd geëist van Ramon Rudolfo Croes, geboren op Aruba op 28 juni 1958, 66 jaar oud.

Het gaat om de 24-jarige man S.R.J.T., geboren op Aruba.

Maandag 2 december kende Aruba zijn elfde verkeersdode van het jaar. Het ongeluk schokte de gemeenschap, aangezien het het tweede dodelijke ongeval was waarbij de chauffeur de plaats van het ongeval ontvluchtte en het slachtoffer dood achterliet op de weg.

Volgens informatie over het incident reed een auto afkomstig van de richting strand naar San Nicolas een man aan, waardoor deze aan de andere kant van de weg terechtkwam. De chauffeur reed door en liet de man achter. Twee andere auto's passeerden vervolgens over het lichaam, vermoedend dat het om afval op de weg ging. Zonder kwade bedoelingen reed de ene auto volledig over het lichaam heen en de andere deels over het hoofd, alvorens aan de kant te stoppen. Later bleek dat het om een persoon ging die aan de kant van de weg was geraakt en overleden was.

RED-leider Ricardo Croes en kandidaten trekken zich terug uit politiek en partijleiding

Tijdens een persconferentie deze week kondigden de leider van RED Democrático, Ricardo Croes, samen met leden van het bestuur en politieke kandidaten René Kock en Rudy Lampe, hun terugtrekking aan uit de politiek en de leiding van de partij RED Democrático.

Croes feliciteerde eerst de partijen die succesvol waren in de verkiezingen en bedankte iedereen die de RED Democrático heeft gesteund. Hij benadrukte dat, hoewel RED de kleinste partij was in deze verkiezingen, hij speciale dank uitspreekt aan iedereen die hem sinds het begin van zijn politieke carrière in 2013 heeft gesteund.

Hij gaf aan dat hij een grote ervaring heeft opgedaan tijdens zijn politieke carrière en dat het een genoegen was om parlementariër van Aruba te zijn en het land in het buitenland te vertegenwoordigen.

Croes onderstreepte dat deze verkiezing reflecteert wat de partij RED al meerdere keren tijdens hun persrondes naar voren heeft gebracht, namelijk het gebrek aan eenheid onder de kleine partijen. Hij benadrukte dat de resultaten dit keer duidelijk laten zien hoe onrechtvaardig het systeem van restzetels is. "Het volk heeft niet gestemd om de grote partijen alle zetels te geven; het volk heeft duidelijk gestemd," verklaarde hij.

Hij wees erop dat RED al lange tijd pleit voor een hervorming van dit systeem en dat de partij bekend staat om haar pogingen om kleine partijen te verenigen, vooral om restzetels te voorkomen, maar hierin niet is geslaagd. Hij voegde eraan toe dat net als RED, veel andere partijen die dachten terug te keren in het parlement, buiten de boot vielen.

Croes merkte op dat hoewel RED de partij is met het laagste aantal stemmen in haar geschiedenis, zij niet de grote verliezers van deze verkiezing waren in vergelijking met andere partijen die in het parlement zaten met twee of één zetel en nu geen enkele zetel behaalden.

"Dit is volgens mij een les voor veel mensen, maar deze les zullen we allemaal samen moeten betalen," benadrukte hij.

Croes wenste de nieuwe regering veel succes en hoopte dat zij de nodige stappen zullen ondernemen om te voorkomen dat Aruba in verval raakt en dat de kosten van levensonderhoud de hardwerkende burgers niet langer zwaar belasten.

"Ik kondig hierbij officieel mijn terugtrekking uit de politiek aan. Het was een grote eer om kandidaat en lid van RED Democrático te zijn en de partij in 2017 naar een overwinning te leiden. Het is jammer om te realiseren dat het volk om een of andere reden onze boodschap niet heeft begrepen en dat we nu met deze resultaten zitten, zoals iedereen weet," verklaarde hij.

Hij voegde eraan toe dat hij hoopt dat de aanvallen en kritiek op zijn persoon na zijn terugtrekking ook zullen stoppen.

René Kock, voorzitter van RED Democrático en nummer twee op de lijst, kondigde ook zijn terugtrekking aan. Hij legde uit dat hij, kijkend naar de resultaten en de historische daling in stemmen voor RED, besloot om zich terug te trekken.

Hij benadrukte dat de resultaten laten zien dat de boodschap van RED Democrático om de een of andere reden niet is overgekomen en dat het volk zijn keuze heeft gemaakt. Hij wees erop dat een derde van de zetels is verkregen door restzetels, wat wijst op een serieus probleem met de kieswet.

"Ik neem als voorzitter van de partij de verantwoordelijkheid voor dit resultaat. Daarom treedt het bestuur van RED af en dragen wij de partij terug aan de leden. Wij blijven op de achtergrond tot de overgang is voltooid," verklaarde Kock.

Voormalig minister en kandidaat Rudy Lampe kondigde ook zijn terugtrekking uit de politiek aan. Hij verklaarde dat RED heeft geprobeerd samen te werken met de partijen ACCION21, RAIZ, MAS en LPR om een gezamenlijke lijst te vormen, maar dat dit uiteindelijk niet is gelukt.

Lampe benadrukte dat sinds de oprichting van RED in 2005 de partij altijd heeft gepleit voor samenwerking om het systeem van restzetels te veranderen. Helaas is het traditionele systeem van restzetels bij deze verkiezingen weer de grote winnaar gebleken.

Hij voegde eraan toe dat hij na 25 jaar strijd heeft besloten om zich terug te trekken uit de politiek, omdat hij ziet dat het volk niet met hem mee wil gaan op de weg van goed bestuur.

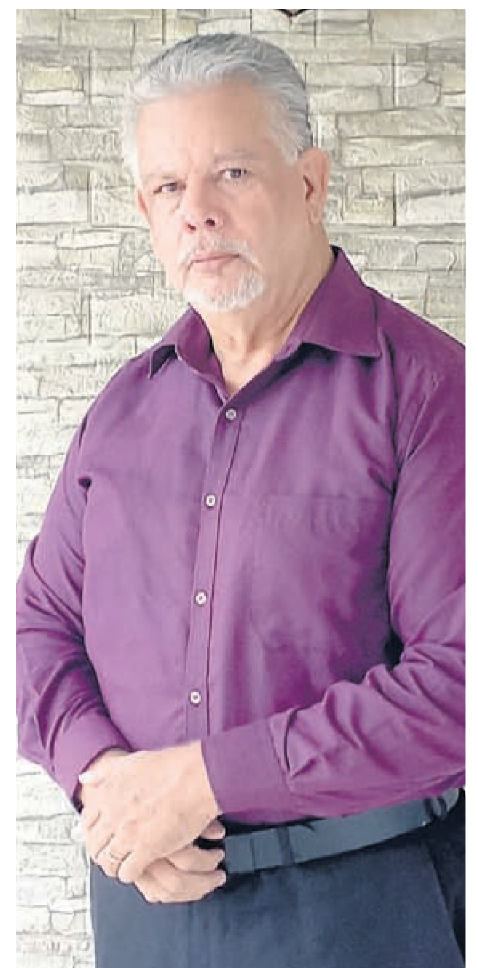
"Als het volk niet met je mee wil op de weg van goed bestuur, blijft er maar één beslissing over, en dat is je terugtrekken uit de politiek. In de politiek moet je met het volk lopen, en als het volk aangeeft dat ze dat niet willen, moet ik mijn conclusie trekken. Daarom kondig ik vandaag aan het volk van Aruba aan dat ik mij terugtrek uit de politiek," verklaarde hij.

Eric Ras, leider van CURPA, trekt zich terug uit politiek na verkiezingsuitslag

Na de afgelopen verkiezingen, waarin de partij CURPA 423 stemmen behaalde, heeft de leider van de partij, Eric Ras, aangekondigd dat hij zich terugtrekt als partijleider en uit de politiek.

Na een lange politieke carrière, waarin hij zich richtte op het verdedigen van christelijke normen en waarden, maakte Eric Ras via een persbericht officieel bekend dat hij stopt.

"Wij van partij CURPA willen iedereen bedanken die in ons heeft geloofd en hun vertrouwen in CURPA hebben gesteld. Hartelijk dank uit de grond van ons hart. Het resultaat spreekt voor zich. Ik heb besloten om mij terug te trekken als leider van CURPA en uit de politiek. Dank voor het vertrouwen," verklaarde Ras in zijn bericht.

Evelyn Wever-Croes is de grootste stemmenwinnaar van de verkiezingen van 2024

Maandagavond heeft de Kiesraad van Aruba de individuele resultaten van de laatste parlementsverkiezingen op 6 december bekendgemaakt. De grootste stemmenwinnaars zijn de demissionaire premier Evelyn Wever-Croes (MEP), gevolgd door voormalig premier Mike Eman (AVP) en de nummer 1 op de AVP-lijst, Wendrick Cicilia.

Partijresultaten:
Partij AVP:
Wendrick Cicilia (4.894), Mike de Meza (1.476), Arthur Dowers (1.075), Stephany Sevinger (1.347), Mervin Wyatt (652), Jennifer Arends (507), Clifford Heyliger (295), Sonaly Fernandez (396), Carlos Bermudez (230), Alfred Sneek (234), Otami Thomasia (253), Jonathan Hart (108), Dennerich Kelly (195), Jamilah de Mey (69), Pedro Croes (80), Christopher James (106), Cornelia Aventurin (57), Maria van der Biezen (42), Jilianne Lopez (61), Diana Dorival (70), Clyde Burke (77), Jennefer da Costa (34), Madelene Kelly (31), Adeline Falcon (59), Astrid Vries (28), Ferdinand Franca (40), Norman Roos (97), Zuleika Wever (82), Mike Eman (5.277). Totaal: 17.872 stemmen.

Partij MEP:
Evelyn Wever-Croes (6.474), Dangui Oduber (2.714), Xiomara Maduro (1.053), Endy Croes (1.662), Rocco Tjon (1.035), Hendrik Tevreden (771), Edgard Vrolijk (505), Shailiny Tromp (348), Setty Christiaans (262), Alvin Molina (125), Sharissa Arends (347), Rodymar Geerman (302), Marco Berlis (218), Aldrin Lampe (186), Natalie Geerman (352), Roderick Hoek (155), Shannon Henriquez (98), Erwin Lopez (143), Erich Genser (103), Michella Steenvoorde (52), Nataly Arends (28), Shirley Rafini (151), Stephanie Croes (15), Jaime Winterdaal (16), Nolan Thomas (36), Juancito Geerman (120), Jeffry Schullenburg (92), Rene Kock (75), Marceylaine Paskel (122). Totaal: 17.560 stemmen.

Partij Futuro:
Gerlien Croes (4.492), Geoffrey Wever (1.903), Gino Goeloe (297), Ruthlyn Lindor (176), Muzaninn Wever (72), Gregory Ras (86), Jeremy Erasmus (147), Rondel Heyliger (66), Ransela Lopez (49), Omar Quandus (63). Totaal: 7.351 stemmen.

Partij PPA:
Otmar Oduber (2.419), Eduard Pieters (148), Lissette Winklaar (106), Rudy Richardson (113), Rigoberto Sint Jago (113), Marc Fowler (121), Ainsley Kelly (68), Emily Calderon (24), Ilidio Dumfries (57), Arthur Panneflek (52), Charles Bennett (59), Edgard Suñe (21), Kevin Yee (156), Shanwar Briezen (24), Wilston Tavarez (28), Jacqueline Woodley (29). Totaal: 3.538 stemmen.

Partij Raiz:
Ursell Arends (1.041), Misha Raymond (501), Randall Leong (148), Raymond Kamperveen (119), Carlos Guiamo (185), Twyma van der Biezen (51), Aron Verschuur (57), Luigi Rasmijn (22), Marisabelle Croes (52), Anouk Balentina (109), Kinsasha van der Bliek (39). Totaal: 2.324 stemmen.

Partij MAS:
Marisol Tromp (1.300), Aquanette Gunn (108), Gilmar Werleman (105), Arthur Kelly (71), Michel Mungra (40), Mohamed Mahawat (50), Arthur La Moria (53). Totaal: 1.727 stemmen.

Partij Accion21:
Miguel Mansur (1.825), Zoraida Conijn (216), Joase-Ann van der Biest (50), Gerald Vingal (30), Hans Zaandam (24), Abigael Arends (12), Flora Petronilia (16), Raymundo Dijkhoff (17), Antonius Schouten (13). Totaal: 2.203 stemmen.

Partij Lucha pa Reforma:
Ryçond Santos do Nascimento (994), Wild, Renee (43), Yulieth Roos (43), Francis Malca (130), Vivian Parejo (46), Dionne Jie Sam Foek (36), Michael Lopez (57). Totaal: 1.349 stemmen.

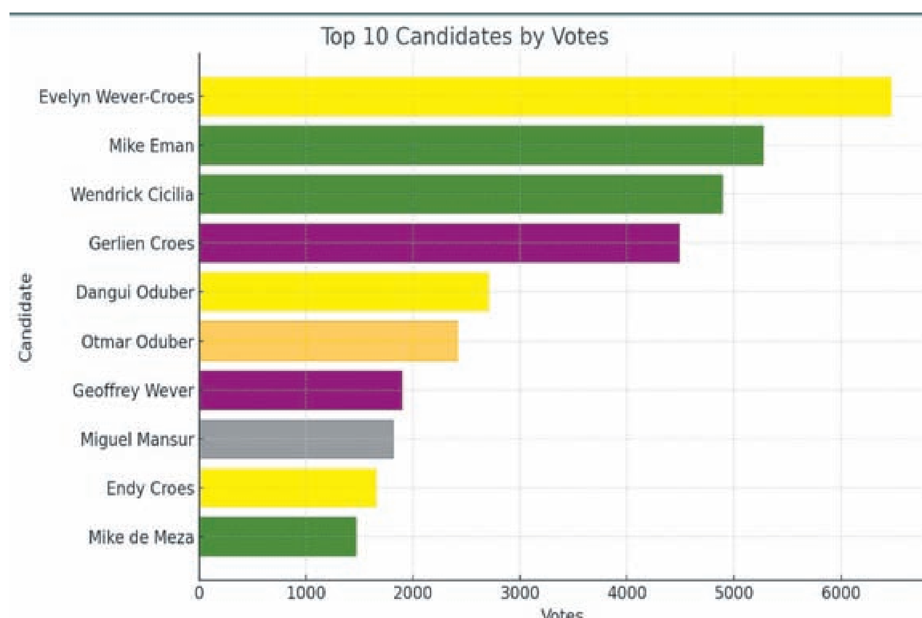
Partij RED:
Ricardo Croes (384), Randolf Kock (53), Oriana Baez (40), Fejite Zijlstra (15), Thomas Ruiz (10), Jairzinho Tromp (15), Aaron Giel (7), Francisco Mejia (14), Victoria Perez (8), Armando Lampe (89). Totaal: 635 stemmen.

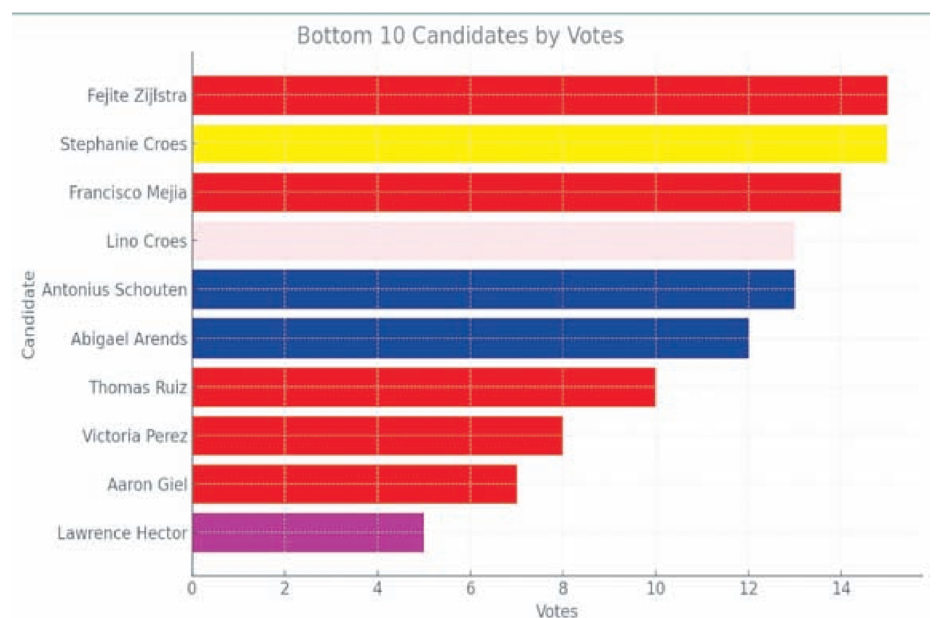
Partij HTC:
Gilbert Webb (450), Victor Rosario (25), Lino Croes (13), Roberto Tromp (17). Totaal: 505 stemmen.

Partij CURPA:
Eric Ras (292), Arondino Croes (30), Ashan Tromp (27), Max Robert (32), Janeth Orozco (18), Lawrence Hector (5), Renato Vrolijk (19). Totaal: 423 stemmen.

Top 10 meeste stemmen:
Evelyn Wever-Croes (6.474) – MEP
Mike Eman (5.277) – AVP
Wendrick Cicilia (4.894) – AVP
Gerlien Croes (4.492) – Futuro
Dangui Oduber (2.714) – MEP
Otmar Oduber (2.419) – PPA
Geoffrey Wever (1.903) – Futuro
Miguel Mansur (1.825) – Accion21
Endy Croes (1.662) – MEP
Mike de Meza (1.476) – AVP.

Top 10 minste stemmen:
Lawrence Hector (5) – CURPA
Aaron Giel (7) – RED
Victoria Perez (8) – RED
Thomas Ruiz (10) – RED
Antonius Schouten (13) – Accion21
Lino Croes (13) – HTC
Renato Vrolijk (19) – CURPA
Flora Petronilia (16) – Accion21
Jaime Winterdaal (16) – MEP
Jairzinho Tromp (15) – RED.

Het is niet alleen het aantal ministeries... *Dat de uitgaven doet stijgen...*

Hoeveel ministeries er moeten komen bij de formatie van de nieuwe regering is opnieuw een thema van belang. We kennen allemaal de tegengestelde visies; de een zegt dat de taken en verantwoordelijkheden van een minister te veel zijn om in tussen de vijf en zeven ministeries te stoppen.

Van de andere kant wordt gezegd dat de uitgaven voor het gehele apparaat zoveel mogelijk beperkt moeten worden. Voor degenen die geloven dat een minister niet zoveel verschillende taken tegelijkertijd kan hanteren willen we graag wijzen op de realiteit waarin de huidige premier leeft, met een werkelijk indrukwekkende lijst taken en departementen onder zich, die een goed deel van het totale pakket van de overheid beslaan. Dus de vraag: is de huidige – demissionaire – minister president een soort 'superwoman' van uitzonderlijk kaliber of zijn de anderen niet bekwaam om hun taken aan te kunnen? We weten dat in de praktijk het antwoord veel simpeler is: hetgeenpolitiek goed uitkomt bij de onderhandelingen brengt altijd partijen ertoe om in de richting van zoveel mogelijk ministers te gaan. We kunnen roepen en klagen zoveel we willen, ze doen toch waar ze zin in hebben.In de commentaren over het aantal ministeries wordt altijd het aspect van de extra kosten naar voren gebracht. Dat is ook iets om rekening mee te houden, zeker als elke minister een auto nodig heeft die zeker anderhalve ton heeft gekost, naast de vervoermiddelen voor de persoonlijke hofhouding en daarbovenop de met 25% verhoogde salarissen op grond van artikel 25 LMA. Maar de kosten van een paar extra ministeries, hoewel het aan te bevelen is deze zoveel mogelijk te vermijden, zijn niet zo hoog als de kosten van het excessief aantal nieuwe overheidsdiensten van de laatste jaren. In het merendeel van de gevallen betrof het diensten met een taak die afgescheiden werd van een bestaand departement, waarbij om niet al te goed uitgelegde redenen besloten was om de dienst apart te laten gaan met een eigen leiding. Of de reden voor verzelfstandiging gerechtvaardigd was of niet, het grote aantal maakt dat de totale kosten de extra kosten van de ministeries verre overtreft. Uiteraard komt het grootste deel van de middelen, het personeel en andere fysieke middelen, voort uit het oorspronkelijke departement waartoe men behoorde. Maar er komen toch extra kosten bij, van aparte huur voor een eigen gebouw, eigen vervoermiddelen die nodig zijn, voor eeneigen digitaal systeem, maar bovenal de extra personeelskosten. Maar hebben we niet net geconstateerd dat de menselijke hulpbronnen voortkomen uit de oorspronkelijke dienst en dus al betaald worden? Ja, maar we moeten niet vergeten dat de aparte structuur heel wat nieuwe banen oplevert methogere kwalificaties, die meer mogelijkheden oplevert voor een versnelde carrièrelijn maar ook een duurdere loonlijst oplevert. Men moet niet vergeten dat in veel gevallen de druk om apart te gaan van binnenuit komt, van de ambtenaren die meer perspectief zien voor hun carrière als de specifieke taak afgezonderd wordt. Onnodig hieraan toe te voegen dat degene die op deze wijze promotie zoekt eerder succes heeft als hij/zij op het goede moment over de goede politieke connecties beschikt. De voordelen zijn er niet alleen voor de leidinggevende maar ook voor anderen die in de verandering van omgeving in aanmerking komen voor een hogere inschaling en beloning, met als uiteindelijk gevoalg de hogere uitgaven voor de overheid. Aruba heeft in de afgelopen jaren tientallen nieuwe departementen en diensten erbij gekregen, waarvan vele niet de noodzaak kunnen laten zien van deze stap. Deze onnodige groei heeft meermalen kunnen rekenen op kritiek van de Raad van Advies, die in veel gevallen niet een noodzaak kon onderscheiden om de diensten separaat te laten functioneren. Een voorbeeld hiervan is de dienst voor arbeidsbemiddeling, bekend onder de naam Departamento di Progreso Laboral (DPL), die in het verleden onderdeel was van de Directie Arbeid, maar ook een tijd apart gefunctioneerd heeft onder de naam Job Center, om daarna terug te keren naar de directie, om daarna weer apart te gaan onder de huidige naam (DPL). Wat intussen nooit heeft plaatsgevonden is een gedegen analyse wat de verzelfstandiging opgeleverd heeft aanbeter functioneren binnen de overheid en betere service aan het publiek. We zeggen niet dat de herintegratie binnen de directie zonder meer ten voordele zou zijn van het publiek en de overheid zelf, want dat zou een aanpak vergen die we nog niet hebben kunnen ontwaren bij de Arubaanse overheid.Er zijn teveel voorbeelden van departementen en diensten die een ronde verbetering meemaken waar uiteindelijk weinig te bespeuren valt van die inspanning, of dat integendeel oude slechte gewoonten weer hun intrede doen. En terwijl we geen krant kunnen openslaan of radio aan kunnen zetten zonder geconfronteerd te worden met de alom bekende slogans van 'duurzame ontwikkeling' kunnen we in de praktijk van alledag niets zien, zelfs niet van de kleine wijzigingen die de burger ten goede kunnen komen in de communicatie met de overheid, om helemaal te zwijgen over een coherente visie over wat men op langere termijn wil bereiken, op enig moment in de toekomst. Als de vasthoudendheid van die 'vervelende' Nederlanders niet aanwezig was geweest, dan hadden we nu niet eens een meerjarenbegroting van de overheid, maar zouden we nu nog vast zitten aan de begroting van een enkel jaar, bovendien met grote vertraging afgeleverd.
Om terug te komen op het beginthema, we zijn er zeker van dat we zo veel ministeries zullen krijgen als de onderhandelende partijen politiek nodig achten. Adviezen zoals van de Raad van Advies om het aantal ministeries te beperken worden door de passaatwind afgevoerd.

Historisch: Liliana Rasmijn eerste vrouwelijke woordvoerder van Korps Politie Aruba

De commissaris van het Korps Politie Aruba heeft officieel aangekondigd dat mevrouw Liliana Rasmijn de eerste vrouw is die benoemd wordt tot woordvoerder van het Korps Politie Aruba.

Het Korps Politie Aruba beschikt over een eigen communicatieafdeling, een essentieel onderdeel dat als doel heeft om de gemeenschap te informeren over belangrijke politiegerelateerde zaken. De afdeling coördineert zowel interne als publieke informatie en richt zich ook op preventieve boodschappen om te voorkomen dat mensen in aanraking komen met Justitie.

Voor de Status Aparte werd deze afdeling geleid door G. Nicolaas (†), later opgevolgd door V. Marten (†), die de eerste officiële woordvoerder van Aruba werd na de Status Aparte. Andere bekende gezichten die de afdeling hebben geleid, zijn onder andere G. Jansen (†), Pedro "Shon Pe" Krozendijk, C. Bennet, Edwin "Papito" Commencencia en Lito Lacle. Zij hebben jarenlang een belangrijke rol gespeeld in het opbouwen van de communicatieafdeling.

Een historische benoeming

Sinds 2014 werkten Liliana Rasmijn als plaatsvervangend woordvoerder en Lito Lacle als hoofd van de afdeling Communicatie, Informatie en Preventie samen aan de verdere ontwikkeling van de afdeling. Na tien jaar besloot Lacle een nieuwe richting in te slaan, waardoor de weg werd vrijgemaakt voor een nieuwe leider. Liliana Rasmijn, die al jarenlang het vertrouwen van de gemeenschap had gewonnen, werd unaniem als opvolger gezien.

Rasmijn heeft bewezen over de capaciteit en innovatieve ideeën te beschikken om de afdeling naar een hoger niveau te tillen, zowel nationaal als internationaal. Haar benoeming als eerste vrouwelijke woordvoerder en hoofd van de communicatieafdeling markeert een historisch moment voor Aruba.

Het begin van haar carrière

Liliana begon haar politiecarrière op 15 juni 1998, gedreven door haar wens om haar land te dienen. Na het succesvol doorlopen van de toelatingstesten begon ze haar loopbaan bij de politie. Na haar opleiding werkte ze in verschillende afdelingen, zoals de geüniformeerde politie, reorganisatie, Interpol en twaalf jaar bij de afdeling Inlichtingen.

Op 15 januari 2014 stapte Liliana over naar de communicatieafdeling en werd ze de eerste vrouwelijke plaatsvervangend woordvoerder van het Korps Politie Aruba. Samen met Lito Lacle werkte ze aan communicatie, informatie en preventie, waarbij ze haar vaardigheden ontwikkelde om persberichten te schrijven, op verschillende niveaus presentaties te geven en de gemeenschap te informeren.

Leiderschapsdiploma

In 2023 kreeg Liliana de kans om de Kaderopleiding (KO) te volgen, een intensieve studie die ze succesvol afrondde naast haar dagelijkse werkzaamheden. Dit diploma gaf haar de kwalificaties om te solliciteren naar de functie van hoofd van de communicatieafdeling.

Een droom die werkelijkheid werd

Nadat Lito Lacle werd overgeplaatst naar een andere afdeling, opende zich de kans voor Liliana. Commissaris Ramon Arnhem, die nauw met haar samenwerkte, zag haar sterke potentieel. Na haar sollicitatie werd Liliana met succes benoemd tot hoofd van de communicatieafdeling.

Op 1 december 2024, precies om middernacht, werd haar droom werkelijkheid. Op deze datum nam ze officieel het stokje over en schreef ze geschiedenis als de eerste vrouwelijke woordvoerder van het Korps Politie Aruba.

Sint Maarten

Minister van Justitie roept spoedvergadering bijeen om diefstallen in Simpson Bay Lagoon aan te pakken

(TheDailyHerald) – Donderdagochtend zal minister van Justitie Nathalie Tackling een spoedvergadering leiden met premier Luc Mercelina en prefect Vincent Berton. Ook de leiding van de Kustwacht en het Korps Politie Sint Maarten (KPSM) zal aanwezig zijn. Tijdens deze vergadering worden grensoverschrijdende maatregelen besproken om de golf van criminaliteit in de Simpson Bay Lagoon een halt toe te roepen. De minister werd maandag op de hoogte gebracht van de alarmerende situatie door de St. Maarten Marine Trades Association.

“Sinds maandag werk ik nauw samen met de hoofdofficier van justitie, de Kustwacht en het Korps Politie Sint Maarten om tot een oplossing te komen,” verklaarde minister Tackling tijdens de persconferentie van de Raad van Ministers op woensdagochtend. “Er zijn inmiddels meer avondpatrouilles van de Kustwacht in de lagune. Dit gebeurt in samenwerking met de beveiligingsteams van maritieme organisaties zoals Port de Plaisance, IGY Simpson Bay Marina en de marina in Cupecoy. De Kustwacht voert daarnaast gezamenlijke patrouilles uit met KPSM, zowel op het water als op het land rond de lagune.”

De minister benadrukte dat er ook wordt samengewerkt met de Franse autoriteiten. “Dit is een grensoverschrijdend probleem.”

Volgens meldingen zijn Franse onderdanen betrokken bij inbraken op jachten die in het Nederlandse deel van de lagune liggen. Zij gebruiken kleine boten om ’s nachts ongemerkt toe te slaan.

Een cruiser deelde een opmerkelijke ervaring over het terugvinden van gestolen items. "Voor mijn boot werd ingebroken, werd een dinghy gestolen. Gelukkig had de eigenaar een AirTag verstopt, waardoor hij de dinghy en de dief kon traceren. Hoewel de dader ontsnapte, vond de eigenaar mijn gestolen spullen in de teruggevonden dinghy," vertelde de cruiser.

De Simpson Bay Lagoon is uniek omdat het verdeeld is over twee jurisdicties: de Nederlandse en Franse zijde van het eiland. Deze verdeling brengt grote uitdagingen met zich mee voor de handhaving van de wet. Minister Tackling wees erop dat er geen verdrag bestaat dat achtervolgingen over het water toestaat wanneer de grens naar het Franse deel van de lagune wordt overschreden. Deze week hebben de Franse autoriteiten in enkele gevallen echter achtervolgingen door de Kustwacht toegestaan.

Indien daders van Franse nationaliteit op Frans grondgebied worden gearresteerd, worden zij naar Guadeloupe gestuurd voor detentie en vervolging in Saint Martin. “De Franse gebieden leveren hun burgers niet uit aan de Nederlandse zijde,” legde minister Tackling uit. “Dit is al langer een probleem. Mensen aan de Franse kant weten dat als ze een misdaad plegen aan de Nederlandse kant, de Franse overheid hen niet zal uitleveren zodat ze hier kunnen worden vervolgd.”

Vanuit juridisch oogpunt is de realiteit van een eiland dat door twee landen wordt gedeeld complex, aldus Tackling. “We hebben onze eenheidsvlag, we zien onszelf graag als één, maar we blijven gebonden aan hogere machten en regels die elders worden bepaald. Voor grensoverschrijdende achtervolgingen zijn verdragen nodig tussen de regeringen in Parijs en Den Haag. Dit is de realiteit waar we mee te maken hebben op een eiland dat in tweeën is verdeeld.”

Minister Tackling verzekerde de maritieme sector en het publiek dat zij openbare veiligheid en beveiliging zeer serieus neemt en dat de situatie in de lagune prioriteit heeft. “Ik wil mijn inzet tonen en erkennen hoe belangrijk de maritieme industrie is voor onze economie. Ik zal blijven ondersteunen waar nodig.”

Curaçao

Bezorgdheid over gebrek aan duidelijkheid over Isla-raffinaderij in Curaçao’s begroting 2025

(CuraçaoChronicle) – Tijdens de lopende discussies over Curaçao's begroting voor 2025 heeft Giselle Mc William, parlementslid voor oppositiepartij MAN, haar zorgen geuit over het gebrek aan gedetailleerde informatie over de Isla-raffinaderij, de operaties en de financiële afspraken in de voorgestelde begroting.

McWilliam wees erop dat de Isla-raffinaderij slechts minimaal wordt genoemd in de begroting. Er wordt melding gemaakt van een 30-jarig contract met Oryx, maar zonder concrete details, en de raffinage-activiteiten worden vertraagd door verouderde milieuwetgeving. Ze vroeg om opheldering over de status van deze wetgeving, die al eerder in het parlement is besproken.

“Ik zie niets over een mogelijke heropening van de raffinaderij. De milieuwetten zijn al besproken in de Staten, dus waarom is er geen duidelijke update?” vroeg Mc William tijdens de begrotingssessie.

Steven Croes, parlementslid voor de PAR-partij, uitte ook zorgen, met name over de financiële situatie van Oryx. “Betrouwbare bronnen zeggen dat Oryx onvoldoende middelen heeft voor de nodige investeringen. Klopt dit?” vroeg Croes.

Mc William bracht daarnaast de situatie van Global en 2Bays ter sprake. Ze benadrukte dat de financiën van 2Bays zorgwekkend zijn en vroeg om financiële verslagen van Refineria di Kòrsou (RdK) voor 2021, 2022 en 2023, die al jaren worden opgevraagd.

Ook vroeg ze naar de status van werknemers die door Curaçao Refinery Utilities (CRU) worden betaald en naar de afspraken over terugbetaling door Oryx. “Ik wil het overheidscontract hierover inzien,” zei Mc William, gesteund door Croes.

Mc William benadrukte verder de ontevredenheid van werknemers over hun arbeidsomstandigheden, pensioenen en beloften aan gepensioneerde raffinaderijmedewerkers, inclusief een deal met Venezuela die onduidelijk blijft.

Met de voortzetting van de begrotingsbesprekingen blijven Mc William en Croes aandringen op meer transparantie en antwoorden over de toekomst van de Isla-raffinaderij en de financiële situatie van de betrokken partijen.

Curaçao

Vertrouwelijk document met persoonsgegevens per ongeluk gedeeld met Statenleden

(CuraçaoChronicle) – Een vertrouwelijk document met persoonsgegevens van ontvangers van sociale bijstand is per ongeluk gedeeld met de leden van de Staten van Curaçao tijdens de begrotingsdebatten voor het Ministerie van Sociale Ontwikkeling, Arbeid en Welzijn (SOAW). Minister van SOAW, Javier Silvania (MFK), maakte dit woensdagmiddag bekend.

Volgens minister Silvania is de fout ontstaan door hoge werkdruk en vermoeidheid tijdens de intensieve begrotingsbesprekingen. Hierdoor werd het bestand met gevoelige gegevens per ongeluk doorgestuurd naar het secretariaat van de Staten, dat het vervolgens verspreidde onder alle Statenleden.

"Dit is een menselijke en ongelukkige fout, gemaakt zonder kwade bedoelingen," verklaarde Silvania. De minister sprak zijn diepe spijt uit over het incident en bood zijn excuses aan aan alle betrokkenen.

Silvania bevestigde ook dat hij een grondig onderzoek heeft gelast naar de oorzaak van de fout en van plan is strengere protocollen en controlemechanismen in te voeren om soortgelijke incidenten in de toekomst te voorkomen.

"Als minister neem ik de volledige verantwoordelijkheid en zal ik ervoor zorgen dat verbeterde maatregelen worden nageleefd," voegde Silvania toe.